

vergadering **C183**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 21 maart 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de actie die het agentschap Opgroeien al dan niet onderneemt bij ongevallen in de kinderopvang – 1742 (2022-2023)	
INTERPELLATIE van Celia Groothedde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een nieuw overlijden van een baby in de kinderopvang – 12 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nieuwe Europese Barcelona-doelstellingen voor de kinderopvang – 1469 (2022-2023)	21
VRAAG OM UITLEG van Immanuel De Reuse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opstart van de alcohol-polikliniek in Antwerpen – 1548 (2022-2023)	24
VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toekomst van de hbo5-verpleegkundigen en het behoud van het hbo5-statuuut – 1759 (2022-2023)	26
VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het optimaliseren van de werking van 'Stop it Now!' – 1760 (2022-2023)	28
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de strijd tegen overgewicht – 1788 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanpak van ondergewicht – 1827 (2022-2023)	30
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de evolutie van de capaciteit in de gezinsopvang – 1852 (2022-2023)	36
VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de pilootprojecten woonbegeleiding en hun rol in het voorkomen van samenlevingsproblemen – 1864 (2022-2023)	39

VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de oproep van de Vlaamse Ouderenraad om de ouderenzorg te hertekenen – 1891 (2022-2023)	42
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de grote onderbenutting bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap – 1933 (2022-2023)	46
VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over personen met een handicap in woonzorgcentra – 1940 (2022-2023)	52

**VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de actie die het agentschap Opgroeien al dan niet onderneemt bij ongevallen in de kinderopvang
– 1742 (2022-2023)**

**INTERPELLATIE van Celia Groothedde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een nieuw overlijden van een baby in de kinderopvang
– 12 (2022-2023)**

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel minister, collega's.

Er is toch weer een driest en zeer triest verhaal in onze kinderopvang. Mijn vraag dateert van 1 maart, en gaat over de situatie in de kinderopvang in Kessel-Lo. Daar deed zich een ongeval voor dat nader werd onderzocht, waarbij een kindje bij een onthaalouder gevallen was, en ernstige verwondingen opliep: een schedelfractuur en een hersenbloeding. Op het moment van mijn vraag werd zij nog in een kunstmatige coma gehouden. Iedereen wachtte bang af, maar ondertussen is het kindje overleden. En op dit moment denk ik dat we vooral ons medeleven moeten betuigen aan de familie en de ouders van het betrokken kindje.

Als vader en als parlementslid, maar ook als voorzitter van de onderzoekscommissie, stel ik me dan de vraag hoe dit is kunnen gebeuren. Dat is denk ik een eerste vraag die iedereen zich stelt.

Maar er kwam bij mij ook een andere vraag naar boven, en die is dan vooral: wat gebeurt er tussen het moment van de vaststelling, de melding van wat er gebeurd is, en later, de fase waarin wordt ingegrepen?

Want het is zo, collega's, dat in deze casus politie en parket werden ingeschakeld, en dat de wetsdokter – althans volgens wat we in de kranten lazen – gezegd zou hebben dat de aard van de verwondingen niet overeen zou komen met de verklaringen van de onthaalouder. Aan de andere kant bleef de onthaalouder bij de verklaringen. Maar dat is iets wat het gerecht moet onderzoeken, wat er al of niet gebeurd is. Dat moeten wij hier in deze commissie niet beoordelen, want we waren er niet bij.

Ik stel wel vast dat sommige collega's soms aanhalen dat het komt omdat er te veel kinderen zijn. Op het moment dat het gebeurde waren er duidelijk niet te veel kinderen. Meer zelfs, er waren heel wat minder kinderen dan het maximaal aantal toegelaten kinderen. Ik vind dat niet onbelangrijk om mee te geven.

Minister, mijn vraag gaat specifiek over de situatie waarbij er een ongeval in de kinderopvang is dat nader onderzocht moet worden. We stellen vast dat het Agentschap Opgroeien daarbij soms anders reageert. Bij het ene geval spreekt men een tijdelijke schorsing of sluiting uit, zoals bij Mippie en Moppie. Maar in dit geval, dat las u, werd er in samenspraak met de onthaalouder beslist dat ze in de week van het incident geen kinderen meer zou opvangen. Dat is eigenlijk een andere interpretatie. De betrokken onthaalouder had het incident ook zelf gemeld bij het Agentschap Opgroeien. Men is er als ouder niet achter gekomen, ik denk dat dat een juiste situatie is. En het agentschap communiceerde dat ze in afwachting van het onderzoek voorlopig niets onderneemt.

In dat laatste – en daar zit vooral mijn vraag, minister – is er wel een verschil tussen wat het agentschap direct doet of niet, zelfs wanneer er een onderzoek van het parket lopende is. En dus is mijn vraag hoe het komt dat het agentschap nog geen stappen heeft ondernomen in deze casus, in afwachting van het resultaat van wat er daar is gebeurd, en het resultaat van het onderzoek?

Ten tweede, gaat het Agentschap Opgroeien op een andere manier te werk wanneer de kindbegeleider zelf het agentschap op de hoogte brengt van het incident?

Ten derde, op welke manier is de samenwerking tussen de parketten voldoende uitgewerkt om te zorgen voor een automatische en wederzijdse doorstroming van informatie? Ik verklaar me nader. Wanneer we in de kranten lezen dat de wetsdokter zou zeggen dat zijn vaststellingen niet overeenkomen met de verklaringen, dan hoop ik tenminste dat de ouders daarvan op de hoogte zijn en dat het agentschap ook rechtstreeks betrokken is in die procedure.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, mijn interpellatie gaat over hetzelfde incident, hetzelfde heel erge ongeluk. Ik weet zeker dat u mij, ons, onze fractie zult steunen bij het overbrengen van ons medeleven aan de nabestaanden van het kindje en aan de mensen die hierdoor zijn getroffen. Elke keer dat er zoiets gebeurt, is het een drama dat heel veel mensen aangrijpt. Je voelt dat het ook dit keer als een soort van schokgolf door de sector is gegaan en dat de mensen er ontzettend mee inzitten.

Mijn collega heeft de omstandigheden al gedeeltelijk geschetst. Het frappeerde inderdaad dat het parket in eerste instantie liet weten dat er geen kwaad opzet in het spel was. In tweede instantie kwam dan toch van de wetsdokter de verklaring dat dit niet strookte met wat hij kon vaststellen.

Ik wil u in eerste instantie een aantal vragen stellen. Wat waren de omstandigheden? Hoe is dit gebeurd? Wat is het verloop?

U hebt onze vragen gezien. Had het initiatief een voorgeschiedenis? Stond het op de radar van Zorginspectie en Opgroeien?

Het was een initiatief dat blijkbaar door het plaatselijke OCMW werd opgevolgd. Op welke manier heeft het OCMW het initiatief opgevolgd?

Er zijn verschillende soorten inspecties. Van wanneer dateert de laatste inhoudelijk diepgaande inspectie? Werden er daar tekorten vastgesteld? Van welke aard waren ze? Is er nadien eventueel nog een klacht of een gevaarinspectie geweest?

Hoe evalueert u dit incident, gezien die opeenvolging van meldingen, van eerst het vermoeden van een ongeval en dan toch het vermoeden van kwaad opzet wat betreft het voorzorgsprincipe? Kunt u verklaren waarom die switch er is gekomen? Wie was er aanwezig op dat moment?

Mijn collega gaf aan dat er blijkbaar in overeenstemming met de onthaalouder werd beslist om die week geen kinderen op te vangen. Werde nadien de normale gang van zaken hervat? Het lijkt me een goede gang van zaken dat de ouders na zo'n incident een aantal dagen 'op hun effen' kunnen komen: ouders, mensen in de kinderopvang, enzovoort. U weet dat wij daar al vaak voor hebben gepleit. Dat zou tot een gewoonte moeten worden gemaakt.

Is Zorginspectie ter plekke geweest? Wat is vanuit de instanties de verdere opvolging geweest?

Op welke manier worden mensen nu opgevangen bij ongelukken of ongevallen? Dit was iemand die alleen werkt. Maar er zijn ook veel instanties waar collega's of ouders bij betrokken zijn. In alle opvolgingsrapportages wordt aangegeven dat daaraan is gewerkt, maar toch, minister, bereiken er ons elke keer dat er zo'n incident is best veel berichten dat dat nog altijd niet goed gaat. De ouders sturen berichten door. Dat is uiteraard hearsay, in tweede instantie. Maar de ouders sturen berichten door waarin ze zeggen dat ze niet goed zijn opgevangen. De kinderopvang stuurt berichten door. Dat is niet op een correcte manier gecommuniceerd. Ook bij schorsingen of tijdelijke opheffingen is er nog altijd geen echte samenwerking. Dat is belangrijk omdat er, naar onze overtuiging, structureel iets moet gebeuren in de driehoek tussen Zorginspectie, Kind en Gezin en de kinderopvang. Daar is op dit moment een structureel wantrouwen. Daar moet een structureel vertrouwen kunnen worden geïnstalleerd. Op dit moment is dat er nog altijd niet. Elke keer dat dit soort incidenten of ongevallen, dit soort drama's er zijn, komt er weer een reeks getuigenissen die zeggen dat het wat dat betreft nog altijd niet goed gaat.

In de interpellatie die we u hebben doorgestuurd zeggen we dat er een verschil wordt gemaakt tussen mensen met een kwaad opzet en mensen die een fout maken. Natuurlijk weet men dat niet in eerste instantie. Maar de manier van omgaan met mensen moet ook navenant zijn. Men moet zich afvragen of er herstel kan zijn, of het beter kan of niet. Ik denk dat mensen het recht hebben op een communicatie over hoe men tegenover hen staat, de juridische regels in aanmerking genomen. Zowel na een slechte inspectie als na een incident moet er een kans worden geboden, zodat de mensen weten waar ze aan toe zijn. Dat geldt zowel voor ouders als voor mensen die kinderopvang organiseren.

Minister, hoe gaat het op dit moment met kinderopvanginitiatieven die geschorst zijn geweest, maar waar er geen juridisch uitsluit is? In de onderzoekscommissie werd gezegd dat we niet meer puur op juridische basis zouden handelen. Maar intussen zijn we enkele maanden verder en zijn er een aantal evaluaties kunnen gebeuren. We zien in de pers dat er ook bij andere incidenten plekken zijn die weer opengaan. In de black box waar u meer inzage in hebt, vragen wij ons af hoe dat komt. Komt dat doordat men uiteindelijk toch meer tot de juridische grondslag komt: was er schuld, of niet? Kan dit initiatief gesloten blijven? Of zijn wij ervan overtuigd dat dit kan en dat dit veilig kan?

Ik kan me voorstellen dat u in deze commissie moeilijk openlijk een antwoord op deze vraag kunt geven, maar het is wel een fundamentele overweging. Het is ook een golf die op dit moment aan de gang is, waarvan we gaan zien of dat niet vasthouden aan dat juridische op dit moment kan worden vervuld of niet. Ik vraag mij af of u daarover een reflectie kunt geven. We willen ook graag een stand van zaken van de 533 initiatieven die werden geëvalueerd. In dit geval ging het om een onthaalouder en wij hebben de vraag of de diensten, die verondersteld werden om een grotere opvolging van onthaalouders te organiseren, voldoende zijn uitgerust om dat te doen. We hebben in dit geval die vraag, maar het gaat ook breder. Uit het veld bereiken ons berichten dat pedagogische opvolging sterk fluctueert en soms niet toereikend is.

Tot op welke hoogte kunnen deze diensten die rol vervullen en gebeurt dat op dit moment? Kunt u daar de garantie geven dat dat bij elke dienst in orde is? Indien niet, welke maatregelen worden er dan genomen? En dan natuurlijk de laatste vraag: hoe kunt u ervoor zorgen dat zulke dramatische incidenten niet meer zullen voorkomen? Ik ga die amenderen; ik denk dat niemand kan garanderen dat een dramatisch incident niet meer kan voorkomen. Ik denk dat dat een belofte is die niemand in dit parlement mag doen, want ook thuis, in veilige omstandigheden en in de kinderopvang kunnen er incidenten en ongevallen gebeuren. En juist op die tweespalt en onzekerheid proberen wij hier een antwoord te bieden. Maar minister,

we hebben natuurlijk wel de vraag op welke manier het risico ertoe kan worden geminimaliseerd. Dat is een vraag die ons al heel lang bezighoudt. De collega heeft een beetje schamper gedaan over het feit dat het niet altijd gaat over te veel kinderen per persoon. Dat is ook zo, maar er zijn wel een paar omstandigheden die aangepast kunnen worden. En wat dat betreft, hebben wij de vraag wat de stand van zaken daar is. Dank u wel.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal jullie niet verhelen dat het verschrikkelijke nieuws van het incident en het daaropvolgende overlijden ook mij heel hard heeft geraakt. Maak het maar mee als ouders, familielid of een goede vriend van de familie. Een van die vragen die gesteld wordt, is hoe je daar op de best mogelijke wijze mee kunt omgaan. Ik weet niet of er voor zulke drama's een beste aanpak bestaat. Dat is zo ingrijpend voor alle partijen, maar natuurlijk vooral voor de directe betrokkenen. Er is de persoon bij wie het gebeurt en de directe familie: de ouders, het kindje, de grootouders enzovoort.

Op de heel punctuele vragen naar wat er precies is gebeurd, moet ik jullie het antwoord schuldig blijven. Het is voor mij ontzettend belangrijk om de sereniteit in het onderzoek te bewaren. Het gerechtelijk onderzoek zal duidelijkheid moeten geven en het Agentschap Opgroeien heeft zich burgerlijke partij gesteld om goed op de hoogte te worden gehouden. Ik denk dat het tot dan niet correct is om te speculeren of conclusies te trekken over wat er precies is gebeurd. Ik hoop dat we precies te weten zullen komen wat er is gebeurd, maar ik zal de gegevens meegeven waarover ik beschik en die ik ook mag en kan meedelen.

Volgens onze gegevens is op 28 februari, dus daags na de feiten, de beslissing genomen om de onthaalouder uit voorzorg te schorsen vanaf 1 maart en voor een periode van drie maanden. Het agentschap is hier te werk gegaan zoals in andere dossiers. De organisator zelf heeft onmiddellijk zijn verantwoordelijkheid genomen door de opvang direct tijdelijk te sluiten, om zo ook ondersteuning te kunnen bieden aan de betrokkenen. Ik heb objectieve informatie gekregen, maar ik wil collega Groothedde tegemoet komen in het feit dat als ik het niet precies weet, ik het zelf ook zeer aanbevelingswaardig vind om bij ernstige incidenten mensen de kans te geven om bij hun positieven te komen. Het is ook iets wat steeds vaker in samenspraak gebeurt en dat is hier op dezelfde wijze gegaan. Zoals gezegd is het voor mij onmogelijk om conclusies te trekken over wat er precies gebeurd is. Maar we weten wel al dat de vrouw in kwestie een onthaalouder is.

Op 27 februari waren er zeven opvangplannen lopende waarvan een voor haar eigen driejarige dochter. Die dag waren er slechts drie kindjes effectief in opvang. De gemiddelde bezetting bij deze onthaalouder bedraagt ongeveer zes kindjes waaronder haar eigen twee jonge kinderen.

Tot september 2022 telden haar eigen twee kinderen fulltime mee in de opvangberekening en had zij dus gemiddeld vier andere opvangkinderen. Sporadisch waren er acht kinderen, het maximumaantal toegelaten door de regelgeving, gelijktijdig aanwezig, de eigen kinderen inbegrepen. Vanaf september 2022 telde nog een van haar eigen kinderen fulltime mee omdat het oudste kindje toen naar school ging.

Eén keer, op 25 augustus, zou er een overbezetting geweest zijn. Een ouder is zijn kindje later komen ophalen dan gepland en hierdoor zou de onthaalouder op een gelijktijdigheid van negen kinderen komen. Om dit op te lossen is de mama van de onthaalouder op de twee eigen dochters komen letten en is de teamleider op huisbezoek geweest. In de feiten was er dus geen overbezetting. Ik spreek hier over de teamleider. De organisator van een hele groep onthaalouders is het

Zorgbedrijf Leuven, een vereniging van de stad en het OCMW. Het gaat hier dus over een aangesloten onthaalouder.

Mijnheer Daniëls, u had een vraag over de samenwerking met de parketten. U hebt me misschien een beetje zien fronsen bij de uiteenzetting van mevrouw Moykens, omdat ik me daar nog altijd niet helemaal comfortabel bij voel. Alles is officieel geregeld in de omzendbrief 2014/8 van het College van procureurs-generaal houdende mededeling van opsporingsonderzoeken, vervolgingen en veroordelingen van ambtenaren en personen die taken van openbaar belang waarnemen of die functies uitoefenen die doorgaans een gezagsrelatie met minderjarigen of kwetsbare personen impliceren.

Naar aanleiding van het laatste overleg tussen de referentiemagistraten en de referentieambtenaren van 30 september 2022 werden contactpunten per rechtbank van eerste aanleg met contactpersonen en coördinatoren meegedeeld als aanspreekpunt voor dossiergebonden vragen in verband met grensoverschrijdende feiten. Minister Demir heeft de coördinatie hiervan opgenomen, we werken goed samen.

Op 14 december vond een overleg plaats tussen de referentiemagistraten en de contactpersonen van het agentschap. Hierop werd de samenwerking en informatieuitwisseling tussen de parketten en het agentschap besproken. Er is vandaag nog geen automatische doorstroming van informatie op regelmatige basis. Daartoe worden nog bijkomende initiatieven genomen, maar wat deze concrete casus betreft, stelt het agentschap dat het de noodzakelijke informatie van de gerechtelijke instanties kreeg.

Mevrouw Groothedde, de locatie is opgestart in oktober 2020. Volgens de informatie waarover ik beschik van het agentschap waren er geen eerdere klachten of meldingen. Het Agentschap Opgroeien heeft uitgebreid informatie opgevraagd bij de organisator. Die moet ook een aantal regels volgen. Alle informatie is uitgewisseld. Dat loopt.

Mevrouw Moykens heeft de aanpak vanuit Zorginspectie al uitvoerig toegelicht in deze commissie, en aangegeven dat Zorginspectie nog steeds risicogestuurd tewerk gaat. Bij de betrokken organisator werd een inspectiebezoek gebracht op 2 maart 2018. Er waren hier geen concrete indicaties om een bezoek van Zorginspectie te vragen. Er waren nauwelijks of geen klachten. De organisator heeft nooit gemeld dat een bezoek dringend zou zijn. Als Opgroeien dergelijke indicaties heeft, wordt uiteraard wel altijd een bezoek van Zorginspectie aangevraagd.

Wat de opvang betreft, collega's: het Agentschap Opgroeien informeert de ouders over de beslissing die zij neemt. Er is een psychopedagoog van het lokaal team van het Agentschap Opgroeien beschikbaar voor ouders van wie het kindje opgevangen is bij de betrokken onthaalouder, en die zorgen hebben omtrent hun kindje. Het Agentschap Opgroeien houdt ook intense contacten met de organisator. Dat is hier ook het geval.

De organisator heeft in dit geval, in overleg met het Agentschap Opgroeien – en ik vind dat een heel goede zaak – een infosessie georganiseerd ten aanzien van de betrokken ouders en zorgt ook voor de contacten met de betrokken onthaalouder. De organisator gezinsopvang bij wie ze is aangesloten biedt ook psychosociale ondersteuning op maat. De organisator kan zich hierbij laten ondersteunen door de pool gezinsopvang.

Wanneer er nog zorgen zijn omtrent het minder goed lopen van de begeleiding, kunnen we daar zeker over discussiëren. We zetten eigenlijk alles op alles om de mensen zo goed mogelijk te begeleiden. Maar zoals gezegd is dit echt afschuwelijk, natuurlijk het ergste incident dat je kunt meemaken in de kinderopvang.

Dan kom ik tot de vragen die er zijn over de schorsingen. Dat is een belangrijke vraag, collega's. Een opvang kan uit voorzorg altijd geschorst worden, als er geen uitsluit is over wat er gebeurd is in de opvang. Dat is in dezen gebeurd. De opvang is nu voor een periode van drie maanden geschorst. Als er binnen die periode geen duidelijkheid is, kan die schorsing gewoon verlengd worden. Als die duidelijkheid te lang op zich laat wachten, en er geen perspectief is dat er op korte termijn opnieuw van start gegaan kan worden, kan ook de vergunning opgeheven worden. Maar zover is het nog niet, en ik ga er ook van uit dat we nog informatie zullen krijgen van het parket zodra er duidelijkheid is. Maar zolang er geen duidelijkheid is, zullen de mensen die schorsing in geen geval opheffen. Dat risico is natuurlijk veel te groot, zeker als je niet weet wat er precies gebeurd is.

Dan kom ik tot de initiatieven en de herevaluatie. Mevrouw Moykens is nu uiteraard weg, maar er is in december een overzicht gegeven van de resultaten van de herevaluatie. Men heeft mij ook bericht dat alle dossiers waarbij verder onderzoek nodig was, intensief opgevolgd worden. Zorginspectie is ook in een aantal gevallen langs geweest, bij anderen staat het op de planning. Ik denk ook dat Bruno Vanobbergen in april, dus op de dag van de commissie, hier opnieuw zal zijn om al uw vragen ter zake te beantwoorden, ook de individuele cases als dat nodig is.

Wij volgen de adviezen van Zorginspectie nauwkeurig op. Het Vlaams Expertise-centrum Kindermishandeling (VECK) wordt veel nauwer betrokken, dat weten jullie. We zijn daar ook volop in overleg om te kijken hoe we nog intenser kunnen samenwerken. Ik weet niet wie de vraag stelde, collega Daniëls of collega Groothedde. Want als je geen juridische zekerheid hebt, maar er een advies van het VECK is, ben je wel goed ingedekt. Dan hebben we toch al een grondig stuk. Maar als je natuurlijk zegt dat we het voorzorgsbeginsel gaan toepassen, betekent dat dat je het ook toepast, en dat wanneer de integriteit van het kindje in gevaar komt, je sneller gaat ingrijpen. Het Agentschap Opgroeien zal dus ook opnieuw een volledige stand van zaken geven tijdens die toelichting op 25 april.

Wat betreft de uitrusting van die onthaaldiensten, kan ik in het algemeen stellen dat er de voorbije periode en de voorbije jaren, sterk is ingezet op die extra omkadering in de sector gezinsopvang. Wij subsidiëren extra mentoren voor de opleiding op de werkvloer van onthaalouders die nog niet gekwalificeerd zijn, en pedagogische coaches die extra pedagogische ondersteuning bieden aan alle onthaalouders. Ook in het toekomsttraject dat nu aan het lopen is met de hele sector, neemt de gezinsopvang een belangrijke plaats in, om ook eens te kijken wat we nog kunnen verbeteren in de organisatie van die gezinsopvang.

Collega Groothedde, ik ben tevreden dat u uw achtste vraag toch wat hebt bijgestuurd, want ik kan onmogelijk garanderen dat er nooit iets zal gebeuren. Dat is gewoon onmogelijk. Ik wil uiteraard een kwaliteitsvolle en veilige kinderopvang waarop we kunnen vertrouwen. Ik vind dat er binnen alle werven keihard gewerkt wordt om die veiligheid te verbeteren. Het extreme gevoel van veiligheid dat we willen bereiken, staat in contrast met het feit dat er niemand kan uitsluiten dat er zich in de zorg een incident voordoet. Ook een vergunning vanwege de overheid kan zulke incidenten niet volledig uitsluiten, dat is hier in de commissie ook al door vele mensen aangegeven.

Een vergunning moet wel kunnen garanderen dat er een aantal maatregelen genomen zijn om incidenten maximaal te vermijden. Daar zitten ook heel wat acties in het actieplan, waaronder extra personeel voor het Agentschap en de inspectie, waarover u net de stand van zaken hebt gekregen. De inspectierapporten komen nu met mondjesmaat online. In kinderopvanglocaties wordt er heel transparant naar de ouders toe gecommuniceerd. Jullie weten dat we de sector versterken. Er is discussie over wat de cadans van de dingen is, maar wij werken naarstig verder.

Wat een toekomstplan betreft: ik zie de sector weer deze donderdag om ook met hen te overlopen waar we nu staan en hoe we vooruit kunnen. We hebben ook een concrete timing voor de benchmarken. Ik denk dat het collega Saeys is die dat naar buiten heeft gebracht, voor zij die zouden denken dat ik alles zelf wil zeggen. Dat is eigenlijk niet zo. Dus we zijn het gelijke financiële speelveld aan het realiseren. Collega's, ik heb nog geen zicht op hoeveel er nu een aanvraag indienen om van een naar twee te gaan, maar voor mij is het hoe meer, hoe liever. Ik heb dat al gezegd en desgevallend betekent dat dat er extra budget gevraagd moet worden, maar daarover komt de komende weken ook duidelijkheid.

We willen ook die werkdruk verlagen. Er loopt een heel grote brandingcampagne. Vanaf 1 april gaat ook het systeem van start dat je met een initiatief waarmee je mensen als zijinstromer aantrekt, tot 7000 euro vergoeding voor coaching kunt ontvangen. En de begeleider in kwestie kent de ratio. Als het van mij afhangt, moeten we, zodra we de resultaten hebben, dat toekomsttraject volledig uittekenen, want dat is een zeer belangrijk iets.

Tot slot: ik heb het vorige week al gezegd – ik denk naar aanleiding van een vraag van collega Daniëls – maar voor mij is het echt van belang om werk te maken van dat werknemersstatuut van de onthaalouders. Sommigen onder jullie hebben die vragen al vaker gesteld. Dit statuut zou de facto ook een verlaging van de ratio inhouden, omdat hierdoor het inkomen van onthaalouders niet langer rechtstreeks afhankelijk is van het aantal kinderen dat ze opvangen. Dus dat zou een grote stap voorwaarts kunnen betekenen, omdat onthaalouders in zo'n statuut een loon zouden krijgen voor het opvangen van gemiddeld vier kinderen op kwartaalbasis. Dat is dus de stap voorwaarts die we zouden kunnen zetten, als het van mij afhangt op een snelle basis. We kunnen daar cadans in maken, maar we moeten wel een principiële keuze maken of we dat gaan doen of niet. Het wordt dus absoluut vervolgd.

Tot slot wil ik nog meegeven dat het ook bij Opgroeien en de mensen die dagdagelijks in de sector actief zijn en ook de contacten ter plaatse verzorgen, heel hard is aangekomen. Ik hoop dat er snel duidelijkheid komt over het een en ander, maar zolang er geen duidelijkheid is, blijft de opvang uiteraard geschorst. Collega Daniëls, voor een onmiddellijke sluiting was er geen reden, aangezien er onduidelijkheid is over wat er gebeurd is. Tijdens die ene dag tussenin vrijwillig sluiten en vanaf dan schorsen, is in samenspraak gebeurd, omdat de aanvankelijke berichten een beetje anders waren dan die van de dag daarop. Zolang de onduidelijkheid blijft bestaan, geldt voor de schorsing hetzelfde.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord en de vele facetten in uw antwoord. Ik pik er een aantal uit, in relatie tot de vragen die ik heb gesteld.

U weet dat ik grote vragende partij ben voor de doorstroming van informatie tussen het parket en het agentschap. We hebben dat ook met zoveel woorden opgenomen in het rapport van de onderzoekscommissie. Als u zegt dat dat nog altijd niet automatisch gebeurt, wil ik echt wel op alle niveaus ertoe oproepen dat dit wel zou gebeuren. Blijkbaar stroomt de informatie over wat er in het rapport van de wetsdokter staat sneller naar de kranten dan naar het agentschap. Collega's, ik vind dit problematisch. Als er iemand een rapport van een wetsdokter naar een krant kan sturen, dan kan hij dat zeker ook sturen naar de contactpersoon die hij had, als die contactpersoon bij het agentschap dat al zou moeten hebben.

Wat doen we als zoiets gebeurt? Wordt het vrijwillig sluiten of een preventieve schorsing? Wat is de termijn bij het vrijwillig sluiten en het overgaan naar een tijdelijke schorsing? Minister, het is goed dat daarmee rekening wordt gehouden in

de draaiboeken. De afweging gebeurt bij elke opvang en bij wat er gebeurt is. Ik ben er niet tegen dat er op deze manier werd gehandeld. Maar ik vraag wel duidelijkheid voor de ouders. Als men vrijwillig sluit, start het mechanisme niet waarbij het lokale bestuur of iemand anders plaatsen zal voorzien. Als de periode van vrijwillig sluiten langer duurt, zitten de andere ouders in dubio met betrekking tot wat er moet gebeuren. Kan het lokale bestuur bij een vrijwillige tijdelijke sluiting starten met het elders organiseren van een tijdelijke opvang? Hoe gaan we daarmee om?

Het is goed dat collega Groothedde haar vraag heeft bijgestuurd en, minister, het is goed dat u het hebt gezegd: een nulrisico bestaat niet. Iedereen met kinderen en ook met kleinkinderen heeft situaties meegemaakt waarbij zijn hart stilstond: ze vielen en je kon ze toch nog opvangen. Dan wil je er niet aan denken wat er anders gebeurd zou zijn. Helaas kan dit zich ook voordoen in een kinderopvang. Dat risico kunnen we niet wegnemen. Waar het wel over gaat, is of er dan een rode vlag staat bij een opvanginitiatief of niet. Zijn er antecedenten bij dat opvanginitiatief, of niet? Minister, daar gaat het over en ik heb u niet horen zeggen dat er bij de betrokken onthaalouder al rode vlaggen waren om in de gaten te houden. Het verdere onderzoek zal uitwijzen of het een ongeval kan zijn.

Voorzitter, ik heb nog een opmerking en twee vragen.

Collega's, ik ben vorige vrijdag nog eens in een kinderopvang geweest. Net als jullie doe ik veel bezoeken. De angst en de schrik zitten erin. Men ziet de film voor zich: dit zou bij ons ook wel eens kunnen gebeuren, zullen wij dan ook aan de schandpaal worden genageld? Zal het verslag van de wetsdokter dan ook in de krant staan voordat wij er iets van vernemen? Ik roep op om daar zorgvuldig mee om te gaan.

De vraag over het VECK hebt u al beantwoord.

Dan heb ik nog een vraag over het betrekken van ouders en het op de hoogte brengen van de andere ouders. U hebt al verwezen naar de begeleiding van de ouders van het betrokken kind. Zij zijn natuurlijk zwaar geïmpacteerd. Ook de andere ouders moeten hierbij betrokken worden. Wie doet dat dan? Hoe snel en hoe gebeurt dat? Hoe worden zij op de hoogte gebracht van de verdere stappen in het onderzoek? Die mensen lezen ook dat de verklaring van de onthaalouder niet zou stroken met wat de wetsdokter heeft vastgesteld, namelijk iets helemaal anders dan een ongeval.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Ik wil graag op twee punten uit uw antwoord ingaan, met de kanttekening dat hier een interpellatie op de agenda staat maar dat u beslist om op een paar vragen niet te antwoorden.

Ik apprecieer heel erg dat u zegt dat we vaker opvolgingscommissies kunnen doen. Dat lijkt me een goed idee zodat er inhoudelijker kan worden gewerkt. Het toont dat een wachttijd van een maand of vier, vijf te lang is voor dit onderwerp.

Ik ga eerst in op de situatie van de onthaalouders. Die is sowieso niet gemakkelijk. Met zes, zeven kinderen in huis – een mens wil de eigen kinderen ook veilig en in orde houden – en je bent alleen, kun je in principe niet eens naar het toilet gaan. Die mensen hebben het niet gemakkelijk omdat ze inderdaad een heel lastig statuut hebben. Ik vind het fijn dat u gaat verder werken aan het werknemersstatuut, maar dat moet dan toch heel snel gaan. Daar wordt al jaren naar gevraagd. Dit is een manier om de risico's te verminderen. Het is makkelijker om vier kinderen veilig te houden, dat weet iedereen, dan acht. Ook al was er op die dag, dat moment, een aanwezigheid van drie kinderen, in het algemeen is dit een

maatregel die moet worden doorgezet. Als we de risico's willen verminderen, gaat het ook hierlangs en dat moet snel gebeuren.

Er is in de opvolging van de onthaalouders ook een punt. Op dit moment zitten we met een inspectie die bij onthaalouders een keer in de vijf jaar langs gaat. Dat is de norm. Eén keer per jaar krijgen ze een bezoek van Mentes en hopelijk vaker van de overkoepelende dienst. Is dat voldoende? In dit geval zijn er bijvoorbeeld kwalificaties. Als mensen goed gekwalificeerd zijn, zijn ze stressbestendiger en is er minder risico op incidenten. Deze onthaalouder zat in een kwalificatietraject. U hebt het over de schorsing, die steeds vaker gebeurt om mensen op hun positieven te laten komen, maar momenteel gebeuren schorsingen – daar wil ik van u bevestiging op krijgen – na een incident zonder loonbehoud voor die mensen. Voor een onthaalouder of organisator kan dat een flinke deuk slaan in de inkomsten. Dat is onbezoldigd. Klopt dat? Op welke manier zorgt men dat de financiële draagkracht voor die mensen blijft bestaan?

Een tweede punt is het juridische versus het voorzorgsprincipe. Men kan schorsen vanuit een voorzorgsprincipe. Als het VECK een advies geeft, kan men ook nadien, als men oordeelt dat de fysieke integriteit in gevaar is, verdere maatregelen treffen. Maar de uiteindelijke beslissing, minister, of een initiatief openblijft of niet, is toch nog altijd juridisch? Mevrouw Moykens heeft dat ook rond ouderenzorg aangehaald. De adviescommissie moet daar een advies geven en dat is toch nog altijd op juridische normen gebaseerd. Of niet?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik sluit me graag aan. Ik ben helemaal akkoord met wat hier al gezegd is, het is een afschuwelijk incident. Je kunt je niet inbeelden dat je zoiets meemaakt. Je brengt je kind naar de kinderopvang en het ergste wat kan gebeuren, gebeurt. Ik wens in de eerste plaats heel veel sterkte aan de familie en de ouders die dat moeten meemaken.

Ik wil ingaan op het kader dat wordt geschetst. Er wordt gezegd dat het nulrisico nu eenmaal niet bestaat. Men mishandelt een kind nu eenmaal niet, dat doet men niet. Daar ben ik allemaal mee akkoord, maar het is gewoon de realiteit dat in de Vlaamse kinderopvang vaak ernstige incidenten gebeuren. Daardoor hebben we hier die hele onderzoekscommissie gehad.

Het is een jaar geleden dat een kindje overleed door mishandeling in een kinderdagverblijf. In november vorig jaar hadden we nog vreselijke verhalen over het kinderdagverblijf Mippie en Moppie waar kinderen vast getapet werden. We zagen in februari de vreselijke camerabeelden van kinderen die in hun bedje werden geworpen in kinderdagverblijf Olli. We hebben nu opnieuw een overlijden van een baby in een kinderdagverblijf in Kessel-Lo. We kunnen niet meer spreken van alleenstaande incidenten. Dat was toch net het opzet van de onderzoekscommissie.

Aan de ene kant liep er iets mis bij de inspectie. Langs de andere kant – dat was een akkoord dacht ik, maar als ik de mensen hier bezig hoor begin ik daaraan te twijfelen – is er een structureel probleem van onder andere de ratio, de opleiding, de omkadering en het statuut van de kinderdagverblijven in Vlaanderen. Het is structureel waardoor er keer op keer zulke vreselijke toestanden voorkomen. Dit is niet meer een alleenstaand uitzonderlijk geval. Dan snap ik niet wat er de afgelopen maanden allemaal is gebeurd, dat is het alleszins niet.

Ik heb nog een concrete vraag over het kinderdagverblijf, maar ook serieuze vragen over hoever we staan op de andere vlakken. Ik vind het belangrijk dat we eind volgende maand een overzicht krijgen van de stand van zaken van de besluiten van de onderzoekscommissie, maar er moet ook vooruitgang geboekt worden voor de zaken die duidelijk fout lopen.

Vanuit het opvanginitiatief Zorg Leuven zou er regelmatig een bezoek moeten gebeuren aan de kinderdagverblijven. De verantwoordelijke voor de dienst opvanggezinnen van Zorg Leuven moet normaal gezien op bezoek gaan. U hebt het uitgelegd, er is informatie uitgewisseld tussen Zorg Leuven en het agentschap of het parket. Wat was het juist? Is daar opvolging geweest? Zijn er toen vaststellingen gedaan?

Daarnaast is er nog iets dat mij niet duidelijk is. Normaal gezien zouden zelfstandige onthaalouders twee maal op drie jaar tijd worden geïnspecteerd door Zorginspectie. Mij is het na uw antwoorden niet duidelijk of dat inderdaad plaatsgevonden heeft. U hebt wel gezegd dat er geen klachten zijn gekomen, maar zijn er inspectiebezoeken geweest en wat is daar uitgekomen?

Concreet over de inspectie zelf, lijkt het mij belangrijk dat we zeggen dat we een MeMoQ-instrument willen hebben om die inspectiebezoeken ook van een pedagogische opvolging en omkadering te kunnen voorzien. Er gebeurt daar een onderzoek, als ik het goed begrijp. Maar wordt dat momenteel reeds geïntegreerd? Of is dat onderzoek nog niet afgerond?

Daarnaast is er een akkoord dat het opleidingsniveau belangrijk is in de kinderopvang. Er is al heel lang gezegd dat dat in orde moet worden gemaakt en dat iedereen een minimumopleiding moet hebben in de kinderopvang. Normaal was dat voorzien tegen 2024, maar dat lijkt niet gedaan te zijn. Maar de vragen zijn hier concreet: had deze onthaalouder een diploma? Heeft zij een minimumopleiding gekregen voor de kinderopvang?

Daarnaast zien we dat ondersteuning heel belangrijk is. Welke ondersteuning heeft deze onthaalouder afgelopen jaar gekregen van Zorg Leuven?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, ik heb het al heel vaak gezegd: de overheid moet er alles aan doen om te proberen de veiligheid van haar burgers en zeker van de kleinste kinderen te garanderen. Dat hebben we verschillende keren aangehaald in de onderzoekscommissie.

Er is inderdaad een structureel probleem in onze kinderopvang. Daarom ook hebben we met de onderzoekscommissie een heel aantal aanbevelingen gedaan die nu moeten worden uitgevoerd.

Ik wil graag mijn deelneming betuigen aan iedereen die bij deze verschrikkelijke case betrokken is: in eerste instantie de ouders, maar ook alle andere betrokkenen die het kindje hebben gekend. Maar collega's, ik vind het wel gevaarlijk om dit voorval daaraan te koppelen, omdat we nog niet weten wat daar juist is gebeurd. Ik ben zelf ook vader en ik ga ervan uit dat elke ouder hier in de zaal en ook thuis weet dat dit kan gebeuren. Het zou heel straf zijn indien iemand met de hand op het hart zou kunnen zeggen dat het hem nooit had kunnen overkomen dat zijn kind zou zijn gevallen of dat er iets mee gebeurd zou zijn. Wie dat kan zeggen, mag nu zijn hand opsteken.

Het is sowieso al de grootste nachtmerrie die je als ouder kunt meemaken wanneer dat met je eigen kind gebeurt, maar het moet volgens mij nog veel erger zijn als het gebeurt met een kindje van iemand anders. Als ik zelf bijvoorbeeld het kindje van mijn schoonzus of kindjes van vrienden vasthield toen die nog klein waren, dan was ik daar nog veel voorzichtiger mee, omdat het niet mijn eigen kind was.

Daarom zou ik met de nodige schroom over dit voorval blijven spreken. Dat is ook de reden waarom ik daarover in eerste instantie geen vraag om uitleg had ingediend, omdat we het nog niet weten. Als blijkt dat het wel met voorbedachten

rade zou zijn, moet hier heel streng tegen worden opgetreden. Uiteraard moet het voorzorgsprincipe worden gehanteerd, daarmee ben ik het eens. Een tijdelijke schorsing totdat het helemaal is uitgeklaard, lijkt mij hier dus aan de orde. Maar laten we toch oppassen met te zeggen dat dit een illustratie is van het structurele probleem in de kinderopvang, want we weten het gewoon nog niet.

Minister, ik wil u graag een bijkomende vraag stellen. U gaf daarnet terecht aan dat er geen vreugdevolle aanpak bestaat in dergelijk geval. Maar het zou wel een goede aanpak, de beste aanpak moeten zijn. Net op die momenten, als het zo gruwelijk fout loopt, is het belangrijk dat er een goede procedure is, dat het heel duidelijk en goed wordt aangepakt, dat iedereen op het juiste moment op de hoogte wordt gesteld en dat de juiste acties worden ondernomen.

Als we kijken naar wat er de voorbije jaren is gebeurd in de kinderopvang en de nieuwe tragedie die is gebeurd, wat is dan uw persoonlijke inschatting over hoe dit is aangepakt? Is dit effectief hoe het moet gebeuren of zijn er toch nog lessen te trekken uit dit voorval? Want het minste dat we voor de ouders en alle andere betrokkenen kunnen doen als er zich zo'n tragisch ongeval voordoet, is dat dat op een goede manier verloopt, dat zij goede informatie krijgen, zodat ze niet ook daar nog eens met bijkomende miserie te maken krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega's, als je berichtgeving te lezen of te horen krijgt over het overlijden van een kindje, of over eerst de zware kwetsuren en dan nadien het overlijden van een kindje daar in Kessel-Lo, word je daar natuurlijk ongelooflijk stil van. We kunnen dan alleen maar heel erg meeleven met de ouders en met de familie en iedereen die erbij betrokken is. Dat geeft dan weer aanleiding tot een bespreking hier. Het is goed dat we regelmatig reflecteren over welke evoluties er zijn in het kader van handhaving en inspectie in de kinderopvang. We doen dat trouwens ook op een georganiseerde manier, met de aanbevelingen van de onderzoekscommissie.

Collega Anaf, al zit u op de stoel van een oppositiepartij, ik moet u wel zeggen dat ik apprecieer dat u daar met de nodige nuance over spreekt. We weten inderdaad niet wat daar juist gebeurd is. Laat het onderzoek het onderzoek zijn. We weten allemaal dat 100 procent zekerheid en 100 procent uitsluiten dat er ergens een incident gebeurt nooit kan. Dat kan ons allemaal ook thuis overkomen. Dat kan ook in de kinderopvang gebeuren. Dat kan overal accidenteel zijn. Spijtig genoeg gebeurt het ook soms met opzet. Ook daar moet je natuurlijk een groot onderscheid in maken. Wanneer zou blijken dat het gebeurt met kwaadwillige bedoelingen, moet er heel hard worden opgetreden. Wanneer het een accident is, moet worden nagegaan hoe het komt en welke ondersteuning er eventueel nodig is en welke maatregelen er mogelijk zijn.

Collega Groothedde, de juridisering is nog altijd veel te sterk. We hebben uitdrukkelijk de kaart getrokken van het voorzorgsprincipe. Dat is hier al herhaaldelijk bevestigd, ook door u, minister: het aantal keren dat er wordt opgetreden en de manier waarop de inspectie en Handhaving ondertussen zijn aangepast tonen heel duidelijk aan dat er vanuit het voorzorgsprincipe wordt gehandeld. We leven natuurlijk ook in een rechtsstaat. Afhankelijk van de situatie is er de noodzaak om directer op te treden of niet. Er zijn ook de procedures die je moet volgen. Dat is logisch.

Minister, vorig jaar zijn er 264 pedagogische coaches aan de slag gegaan. Het is mij niet helemaal duidelijk in hoeverre zij ook ondersteuning bieden aan onthaalouders. In mijn gesprekken met mensen op het terrein vang ik daarover wel positieve reflecties op. Maar ik weet niet op welke manier dat eventueel al wordt geëvalueerd. Is zo'n evaluatie gepland? Weet u daar iets meer over? Op welke manier worden onthaalouders daardoor ondersteund?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het is enorm triest om op deze manier een kind te moeten verliezen. Ik wil ook geen uitspraken doen over deze casus. Dat is iets individueels. Dat moet gerechtelijk worden bekeken. Is dit een ongeval of niet? Dat zal het gerecht moeten uitwijzen. We zullen daar natuurlijk weer in dezelfde problematiek terechtkomen van woord tegen woord. Dat is vaak het probleem.

Dit gaat over een onthaalouder die werkt onder een dienst voor gezinsopvang. We hebben het in de commissie en ook bij de opvolgingsrapportage al meerdere keren aangehaald: Zorginspectie inspecteert op dit moment nog steeds meer bij zelfstandige onthaalouders dan bij onthaalouders die zijn aangesloten bij een dienst. Mijn fractie heeft altijd gezegd dat niet de organisatie determinerend mag zijn voor het aantal inspecties. Dat wordt hier weer duidelijk. Accidenten kunnen overal gebeuren. Mishandelingen kunnen overal gebeuren.

Het parket wisselt niet automatisch gegevens uit. Hier is dat blijkbaar wel gebeurd. Ik hoop dat dat zo snel mogelijk automatisch kan gebeuren.

In de onderzoekscommissie werd gezegd dat de ouders, het personeel en de organisator moeten worden ondersteund wanneer een initiatief sluit. Een sluiting heeft gevolgen. Niet alleen financieel. Waar zal mijn kind terechtkomen? Zal ik nog opvang hebben? Er zijn ook psychologische gevolgen. Dat laatste is heel belangrijk. Wordt er vanuit Kind en Gezin psychologische ondersteuning geboden aan ouders en medewerkers?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, ook vanuit de Vlaams Belangfractie wil ik ons oprecht medeleven betuigen aan de familie. Het is inderdaad zo dat niemand zo'n vreselijk drama wil meemaken. Het werd al meermaals gezegd en ook wij zeggen het: niet elk ongeluk kun je voorkomen. Soms gebeuren er dingen die je liever niet ziet. Maar het gebeurt natuurlijk en je hebt niet alles in de hand. Ik ga er in dit geval nog altijd van uit dat het een spijtig ongeluk was. Het gerechtelijk onderzoek zal nadien wel uitwijzen wat er is gebeurd, maar laten we toch maar uitgaan van een ongeval.

Ik doe zelf ook veel bezoeken bij de sector en de sector heeft het momenteel heel moeilijk. Ze hebben het heel hard te verduren en lopen op de tippen van hun tenen, omdat ze aan alles voelen dat ze op de huid worden gezeten en dat de ouders zelf naar hen kijken en heel alert zijn wanneer hun kindje bijvoorbeeld nog maar een schrammetje op zijn knie heeft of gevallen is. We merken dat de sector daar moeite mee heeft.

Met betrekking tot de vragen die al werden gesteld, sluit ik aan bij wat collega Saeys heeft gezegd met betrekking tot inspecties die voornamelijk gebeuren bij de zelfstandigen. Want ook in dit geval was het vijf jaar geleden dat er een inspectie was gebeurd bij de dienst.

Minister, ik heb een vraag. U zei dat er in maart 2018 een inspectie is gebeurd. Welke tekorten zijn er toen vastgesteld? Daarover hebt u nog niet uitgeweid.

Verder wil ik mij ook informeren over de flankerende maatregelen die er zijn, zowel voor de onthaalouders als voor de getroffen gezinnen. Die onthaalouder wordt nu immers gebrandmerkt. Bovendien valt zij nu ook zonder inkomen. Wordt daar al iets voorzien zodat zij ondersteund wordt qua nazorg en ook op financieel vlak? In welke mate kunnen de ouders een beroep doen op slachtofferhulp of andere mogelijkheden?

Minister, u hebt het ook gehad over de pedagogische ondersteuning en verwees daarvoor naar de diensten. Ik heb daarover een aantal schriftelijke vragen gesteld. Ik vermoed dat u hier verwijst naar Mentes en naar pedagogische coaches. Op mijn vragen kreeg ik als antwoord dat er eigenlijk geen evaluatie gebeurt, maar een zelfevaluatie.

Minister, in welke mate kunt u garanderen dat de opvolging door Mentes pedagogisch optimaal is, wanneer blijkt dat zij zichzelf evalueren, maar dat er toch 6 miljoen euro naar hen gaat en er bij hen geen inspecties plaatsvinden? Daarover zou ik graag meer informatie krijgen. Dat kan hier immers ook van belang zijn, aangezien er altijd wordt verwezen naar die diensten, maar we niet weten of zij de juiste pedagogische ondersteuning kunnen bieden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u. Ik geef eerst wat uitleg over de verhoudingen. Er is een aangesloten onthaalouder, dat is de persoon waarover het gaat. De organisator is het zorgbedrijf Leuven. Het gaat over een onthaalouder die was aangesloten bij het zorgbedrijf Leuven.

Hoe zit de regelgeving in elkaar? De organisator is verantwoordelijk voor de begeleiding van de onthaalouder, maar ook voor de controle van de veiligheid, de inschrijving van de kindjes, het waken over de draagkracht van de ouder en de vorming. Zij gaan een aantal keren per jaar op huisbezoek en maken daarvan een verslag. Opgroeien heeft de verslagen over de onthaalouder opgevraagd bij Zorg Leuven en bekijkt of de begeleiding correct is verlopen. Op basis daarvan wordt dan bekeken of er al dan niet stappen moeten worden gezet in de handhaving naar de organisator toe. Dat is het schema zoals het nu verloopt.

Collega's, ik heb het inspectieverslag van 2018 niet bij mij. Ik kan dat wel opsnorren. In elk geval heeft het inspectieverslag van 2018 er niet toe geleid dat er fundamentele wijzigingen zijn gebeurd in de organisatie. Dat is ook de reden waarom onze inspectie niet spontaan op bezoek gaat of minder op bezoek gaat. Vanaf het moment dat de organisatie zou laten weten dat er toch veel klachten binnenkomen, gaat de inspectie wel. Dat moet veranderen, maar mevrouw Moykens heeft gezegd dat ze nog steeds risicogestuurd werken. Je moet de switch maken van hoe het vroeger was naar hoe het nu gebeurt. Er is ook het primaat van de integriteit van het kind, dat moet je vooropstellen. Dat betekent dat er nu nog risicogestuurd wordt gewerkt. Er worden heel wat inspecteurs aangeworven, mevrouw Moykens heeft dat net twee uren geleden uitgelegd. Zodra de capaciteit groter is, kun je de aanbeveling die is gedaan door de onderzoekscommissie over de timing uitvoeren. Maar eerst moet je de mensen hebben. Zolang die mensen er nog niet zijn, blijft het risicogestuurd.

Ik kan enkel meegeven dat er rond die betrokken onthaalouder in het verleden geen of nauwelijks klachten waren. Dat is ons bevestigd door de organisator. Ik wil dat hier ook meegeven, want het past niet dat we het proces maken van wat er precies is gebeurd. Wij zijn niet in staat om dat te doen.

Collega's, ik hoop oprecht dat we niet in een situatie terechtkomen dat het nooit duidelijk zal worden. Dat is verschrikkelijk voor de ouders, maar ook voor de organisator is het niet goed wanneer die mist blijft bestaan. We hebben er alle belang bij dat we te weten komen wat daar precies is gebeurd. Dat is ook de reden waarom Opgroeien zich burgerlijke partij heeft gesteld.

Dit was een algemene opmerking over hoe dat loopt en over hoe de regels in elkaar zitten.

Collega Daniëls, er is geen aarzeling geweest om te schorsen. Er werd één dag gewacht op extra informatie. Dat is niet echt aarzelen. Men wil maar schorsen als

men weet dat er redenen zijn om te schorsen. Er was afgesproken met de onthaalouder om onmiddellijk alles dicht te doen. Dat is in haar belang. Niemand kan na zo'n incident 'business as usual' doen. Om dat aan te kunnen, moet je bijna een robot zijn. Dat willen we niet in de kinderopvang, robots.

Die opvang werd onmiddellijk gesloten. De andere ouders werden onmiddellijk gecontacteerd. Opgroeien heeft een aanbod gedaan aan de andere ouders. Door de organisator, Zorgbedrijf Leuven, werd in overleg met Opgroeien voor de ouders een infoavond georganiseerd.

Collega Anaf, ik zal met Zorgbedrijf contact opnemen om te bekijken of dat beter kan en of we daar dingen uit moeten leren om dat beter te doen. Er werd ook psychosociale begeleiding aangeboden. Die instrumenten zijn er. Maar dat is natuurlijk heel subjectief. Wat voor de ene persoon goed is op zo'n moment, is voor de andere persoon slecht. Dat hebben we ook gemerkt naar aanleiding van de ouderavonden die waren georganiseerd bij schorsingen van voorzieningen. Soms waren de ouders kwaad dat dat gebeurde, maar in andere gevallen was er discussie tussen ouders. Het is heel ondankbaar om dat werk te moeten doen, om te moeten meedelen of er zal worden geschorst of gesloten. Dat zijn niet de leukste boodschappen om aan mensen over te brengen.

Over het werknemersstatuut heb ik het al gehad. Dat wil ik zo spoedig mogelijk naar de regering brengen. Aangesloten onthaalouders worden opgevolgd door de overkoepelende dienst. Die is ook gespecialiseerd in de begeleiding.

Collega Groothedde, u zei dat we dit juridisch hard moeten kunnen maken. We wisten dat toen we eraan begonnen. We hebben gezegd dat we niet meer zouden wachten op absolute juridische duidelijkheid, net omdat het vaak woord tegen woord is. Dat doet de dossiers te lang aanslepen. We willen onmiddellijk kunnen ingrijpen. Dat voorzorgsbeginsel is daarbij een belangrijk element. Ik heb gezegd dat ik het decreet wil aanpassen, maar jullie hebben mij dan gezegd dat ik dat niet moet doen. Nu ja, ik mag het wel doen, ik kan zelfs nu al ingrijpen op basis van het voorzorgsbeginsel want het staat in de regelgeving. Dat is waar. We kunnen dat doen, maar we willen het toch decretaal verankeren om een nog stevigere juridische basis te hebben. Ik sluit niet uit dat als men een procedure voert en men kan winnen of verliezen... Je kunt inderdaad worden teruggefloten. Dat risico neem ik, collega Groothedde. We hebben collectief gezegd dat het dan maar zo is, maar neem geen risico's. Wel zal het sowieso zo zijn – en daar steek ik mijn hand voor in het vuur – dat er, in situaties waar men opnieuw aan de slag gaat, een heel goede opvolging moet zijn.

Collega Vandecasteele, ik zou mij er toch voor hoeden om het proces te maken van de betrokken onthaalouder. Mijn mensen, onder leiding van Bruno Vanobbergen en Karine Moykens, zijn keihard aan het werk om het actieplan uit te voeren. Er worden ook kwalitatieve maatregelen genomen. Ik geef nog eens de lopende oproep mee om om te schakelen van T1 naar T2, het werknemersstatuut onthaalouders. U zult ruimschoots de gelegenheid krijgen om daar dieper op in te gaan op het ogenblik dat de nieuwe opvolgingsrapportage gepland is.

Ik volg eigenlijk graag de opdracht. U kunt zeggen dat ik niet antwoord op vragen. Maar dan moeten we geen opvolgingsrapportage doen, vind ik persoonlijk. Dit is hier een interpellatie over een incident. Dat gebeurt met vragen om uitleg. Ik probeer zo goed mogelijk op alle vragen te antwoorden, maar ik ga ervan uit dat we, op het ogenblik dat die opvolgingsrapportage gepland staat, geen tien vragen hebben en nog andere dingen, en dat dat dan een hele namiddag in beslag zal nemen. Ik zit er nooit mee in om hier tot tien uur 's avonds te zitten. Het parlement roept, ik sta paraat. Maar ik zou nu toch wel graag een scheiding hebben tussen

vragen waarop ik vandaag antwoord en het gras dat zal worden afgereden op het moment dat we de evaluatie doen.

Jullie hebben absoluut een punt, dat we dit op regelmatige basis moeten doen. Maar het is wel moeilijk om dat om de vier weken te doen. Ik wil dat wel doen, maar we moeten wel onze landmarks zetten en zelfs mensen aanwerven. Je moet er ook voor zorgen dat je niet elke hond met een hoed op aanwerft. Dat moet kwalitatief gebeuren. Dat gebeurt met een assessment. We werven inspecteurs niveau A aan. Dat moet je op een fatsoenlijke wijze doen. Dat gebeurt nu allemaal.

Sommige mensen maakten er een opmerking over en dus zeg ik het hier nog eens voor alle duidelijkheid: het gaat hier niet over een zelfstandige onthaalouder maar over een aangesloten onthaalouder. Onze inspecties gebeuren allemaal risicogestuurd, zoals door mevrouw Moykens werd toegelicht.

Collega Anaf, je hebt inderdaad het hele spectrum, en daarna wat er hier in deze casus is gebeurd. Ik hoop dat de gevoeligheid niet alleen in deze casus, maar ook in andere situaties aan de dag gelegd wordt. Iemand zei dat hier een systematiek te ontwaren is. Weet je, in de samenleving kunnen mensen die verantwoorde-lijkheid opnemen voor andere mensen, fouten maken. Dat geldt in de kinderopvang en de ouderenzorg, maar bekijk de cover van de Humo vandaag, dat geldt ook wanneer dokters optreden, in ziekenhuizen. Vandaag zag ik dat in een psychia-trische instelling of in een ziekenhuis, ik weet het niet precies, ook weer iets gebeurd is. Er zijn permanent zaken die gebeuren in het leven. Ik vind het een beetje onterecht. Er is een onderzoekscommissie geweest, jullie hebben een pak aanbevelingen gedaan die we uitvoeren. Maar het is niet zo dat er één zwart schaap is. Je moet ook leren omgaan met het falen van mensen.

En in een ideale wereld zou ik willen dat er nooit iets gebeurt, dat we altijd per-manent veilig zijn. We moeten dat ook maximaal doen, ik zet me er elke dag voor in. We hebben nog heel wat stappen te zetten. Maar we zetten ons in, zonder duizenden mensen plots zonder kinderopvang te plaatsen.

Wat betreft de pedagogische coaches, collega Schryvers, zeker bij de onthaal-ouders gebeurt dat door de pools gezinsopvang die er zijn. Er is onlangs een evaluatierapport verschenen, en dat is eigenlijk overwegend positief. Dat is een rapport van de UGent, mocht dat online niet te vinden zijn gaan we dat ter beschikking stellen. Elke knikt, bij dezen is die verantwoordelijkheid u toever-trouwd.

Het klopt vandaag inderdaad, collega's en collega Saeys, dat Zorginspectie meer bij zelfstandige onthaalouders inspecteert. Dat heeft eigenlijk te maken met het feit dat daar geen overkoepelende organisator is die hen ondersteunt. Maar u hebt gelijk, het zit trouwens ook in de aanbevelingen die daar gedaan zijn, dat we tot een goede cadans moeten komen. Men zegt mij dat 'risicogestuurd' een geleerd woord is. Wat is dat? Dat betekent dat, als er indicaties zijn zoals klachten, er ook zo'n inspectie gebeurt.

Over de aanpak van de evaluatie van de ondersteuningsdiensten denk ik, collega Malfroot, dat dat iets voor 25 april is. Ik zal dat ook mee bespreken met de mensen, dat we daar dan dieper op ingaan. In feite zit hier de organisator die voor psycho-sociale ondersteuning zorgt, en daar ook de nodige diensten kan inschakelen.

Tot hier mijn replieken, collega's. Ik dank jullie voor de sereniteit die hier toch door iedereen aan de dag gelegd wordt, want het is al verschrikkelijk, nogmaals, wat er gebeurt. En ik hoop oprecht dat dergelijke zaken tot een minimum beperkt kunnen worden, maar spijtig genoeg is het hier niet gelukt om het te vermijden.

Dank u wel.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik heb een aantal vragen en bemerkingen, minister, bij uw uitgebreide antwoord.

Ten eerste – en dat wil ik hier toch wel heel duidelijk zeggen – is voor de N-VA-fractie elke vorm, en elke organisatievorm, elke inrichting van kinderopvang belangrijk. Met andere woorden: onthaalouders die op zelfstandige basis werken en onthaalouders met het werknemersstatuut onder een dienst, zijn voor ons van dezelfde waarde en dezelfde inzet in het kader van de kinderopvang. Als we met andere woorden gaan kijken of er meer risico's aan verbonden zijn, dan denk ik dat we ons ervoor moeten behoeden, minister, collega's, te denken dat zij onder een dienst werken die wel toezicht zal houden. Neen, ik denk dat we daar iedereen, ongeacht het statuut of de manier van werken, op dezelfde manier moeten begeleiden, behandelen en financieren.

Minister, u hebt daarnet zelf de zijsprong gemaakt naar het werknemersstatuut. Daar wil ik kort op terugkomen. Het werknemersstatuut en de sui generes zijn ook niet alleen zaligmakend. Als ik bij mensen in het werknemersstatuut langsga, is het niet altijd zo dat zij daar economisch goed uitkomen. Sommigen vragen zelfs om volledig als zelfstandige te kunnen worden behandeld, zodoende dat alle kosten die ze hebben, ook als onkosten kunnen worden ingebracht, zoals een zelfstandige, en ze bijgevolg ook een bijkomende verzekering kunnen afsluiten als onkosten. Ik denk dus niet dat we daar al enige duidelijkheid over hebben. Wat we wel moeten doen, is het tijdelijke proefproject dat zeer binnenkort afloopt, verlengen, om minstens de mensen die daarin zitten, de zekerheid te bieden dat het verder loopt. Maar hoe we daar verder vorm aan geven, moeten we nog bekijken.

U hebt gezegd dat de ouders direct op de hoogte gebracht en begeleid zijn. Dat vind ik een goede zaak, minister. Maar ik wil toch de suggestie doen om zulke casussen te analyseren en te evalueren, om telkens te kijken welke lessen we eruit trekken om nog bij te sturen. Dat lijkt mij interessant te zijn bij elke casus die passeert.

En ik wil iedereen in de kinderopvang toch een hart onder de riem steken. Een ongeval kan overal gebeuren. En als het geen ongeval is, moet gerechtigheid geschieden. Maar voor de ouders komt hun kindje niet meer terug, helaas.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Afsluitend wil ik nog even wijzen op de situatie van onthaalouders. Dit was inderdaad iemand die onder een dienst werkte. Maar er zijn nog altijd een aantal mensen die niet verbonden zijn aan een dienst. Dat betekent dat zij zeer geïsoleerd werken. Als dat mensen zijn die elke dag te goeder trouw, onder goede voorwaarden en op een correcte manier werken, is dat uiteraard oké. Maar we hebben de afgelopen jaren een paar voorbeelden van het tegendeel gezien.

Zowel qua financiële leefbaarheid, qua veiligheid als qua opvolging – want een mens heeft af en toe ook gewoon nood aan overleg over zijn werk – moet die situatie worden bekeken. Als het inderdaad zo is dat mensen op een werknemersstatuut niet rond komen, dat is dat werknemersstatuut onvoldoende. Dan is dat geen reden om ervoor te zorgen dat mensen nog altijd helemaal alleen met acht kinderen staan.

Ten tweede wil ik terugkomen op het voorzorgsprincipe, minister. U weet dat wij, vanaf het moment dat het werd aangekaart, hebben aangegeven dat naar onze overtuiging het decreet moest worden aangepast om het op een correcte manier toe te passen. Dat dat niet is gebeurd, zorgt ervoor dat we op dit moment met een

aantal paradoxen in aanraking komen. Er wordt geschorst uit voorzorgsprincipe. Er wordt steeds gezegd dat we parlementair het voorzorgsprincipe willen volgen, maar uiteindelijk, als het erop neerkomt, geeft het juridische beginsel toch weer het uitsluitsel. En dat zorgt ervoor dat alleen wanneer mensen met opzet, met kwade bedoelingen, een ongeval of een incident veroorzaken, er een straf is. Maar als het gaat over de kantjes eraf lopen bij voorwaarden, is dat nog altijd niet het geval. En dat is een groot probleem. Want allicht zijn er mensen die het kwaad bedoelen, maar we hebben de afgelopen jaren heel goed gezien dat dit geen zaak van rotte appels is. Het moet breder worden getrokken. Op dit moment worden er niet genoeg voorzorgen genomen voor de gezinnen en de kinderen, maar ook voor iedereen die werkzaam is in de kinderopvang, om dit soort drama's te voorkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg en de interpellatie zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nieuwe Europese Barcelona-doelstellingen voor de kinderopvang – 1469 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, op 8 december jongstleden heeft de Europese Raad de nieuwe Barcelonadoelstellingen goedgekeurd. De vorige hadden inderdaad al een behoorlijke leeftijd en op dat moment ging het vooral over het aandeel kinderen dat gebruikmaakt van opvang. Nu worden er ook andere aspecten in aanmerking genomen, onder andere de gelijke participatie van opvang voor alle kinderen.

Wat dat betreft weten we wel dat er een pijnpunt is in de Vlaamse Gemeenschap, dat er niet alleen een kloof is tussen kinderen die uit een andere situatie komen, gezinnen die op een andere manier leven, maar dat die kloof ook gemiddeld groter is dan gemiddeld in de Europese Unie.

Daar zijn behoorlijk wat reacties op gekomen. De vakbonden geven aan dat Vlaanderen op dit moment niet voldoet aan de Barcelonadoelstellingen. De Gezinsbond geeft aan dat de Vlaamse Regering niet in orde is voor het aanbieden van kinderopvang in de Vlaamse Gemeenschap, en zij legden de nadruk op de toegankelijkheid van opvang voor alle kinderen, ongeacht zorgbehoefte of gezinsinkomen, de verlaging van de kind-begeleiderratio, want er werd nu ook een grotere nadruk gelegd op kwaliteit, de verbetering van het opleidingsniveau, de arbeidsomstandigheden en de verloning van de kinderbegeleiders.

Minister, we hebben een simpele vraag: welke maatregelen worden genomen, op welke termijn, om aan deze Barcelonadoelstellingen tegemoet te komen? Tegen wanneer zijn we helemaal in orde in de Vlaamse Gemeenschap?

De voorzitter: Voilà, zo moet het.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik vond dat al lang hoor. *(Gelach)*

De voorzitter: Maar het is al een hele verbetering.

Minister Hilde Crevits: Collega's, de Europese Raad wil met de Barcelonadoelstellingen de lidstaten aanmoedigen om de deelname van kinderen aan de kinderopvang en het kleuteronderwijs te verhogen.

Tegen 2030 wordt aanbevolen dat ten minste 45 procent van de kinderen jonger dan 3 jaar deelnemen aan kinderopvang en ten minste 96 procent van de kinderen tussen 3 jaar en de leerplichtige leeftijd voor basisonderwijs, aan kleuteronderwijs. Er is enorm veel verschil tussen de lidstaten. Er zijn er zelfs die de vorige doelstelling van 33 procent deelname aan kinderopvang nog niet halen.

Op basis van de meest recente jaarlijkse momentopname, dat is die uit september 2022, maakt – luister goed, collega's! – 53,4 procent van de Vlaamse kinderen jonger dan 3 jaar gebruik van de formele kinderopvang van baby's en peuters. En luister nog beter: 99 procent van de 3- en 4-jarigen is in Vlaanderen ingeschreven in een kleuterschool. Dat is dus ontzettend veel. Dat betekent dat we de hoogste kwantitatieve doelstellingen al bijna bereikt hebben.

Er wordt de lidstaten aanbevolen om een wettelijk recht in te voeren op deelname aan kinderopvang en kleuteronderwijs. Dat is bij ons al gedeeltelijk opgenomen in het decreet kinderopvang van baby's en peuters.

De aanbeveling heeft ook betrekking op kwalitatieve aspecten zoals inclusie, het aantal kinderen per begeleider, professionalisering, voldoende geografische spreiding, betaalbaarheid en het verhogen van de toegankelijkheid met bijzondere aandacht voor alleenstaande ouders en/of ouders met atypische werkuren.

We nemen heel wat initiatieven die aan deze doelstellingen voor kwaliteit tegemoetkomen. Voor inclusie hebben we de centra voor inclusieve kinderopvang (CIK's) uitgebouwd, en hebben we specifieke structurele plaatsen en premies om individuele ondersteuning van kinderen met een specifieke zorgbehoefte mogelijk te maken. Om het personeel te ondersteunen en te professionaliseren hebben we mentoren voor werkplekleren in de gezinsopvang en pedagogische coaches.

We hebben een inkomensgerelateerd tarief voor de kinderopvang. En het aantal plaatsen voor inkomenstarief (IKT) breiden we deze legislatuur enorm uit. Alleenstaande ouders hebben voorrang. Om de opvang toegankelijker te maken hebben we subsidies voor ruimere openingsmomenten, subsidies voor dringende opvangplaatsen, de trap 3-subsidies. Er loopt een benchmarkonderzoek rond de kind-begeleiderratio, en het recente decreet Buitenschoolse Opvang en Activiteiten (BOA) bevat ook heel wat elementen die aansluiten bij de nieuwe Barcelonadoelen.

Ik ben zeker bereid om de linken tussen de nieuwe Barcelonadoelstellingen en het toekomstplan nog verder te duiden in de toekomst, maar ik wilde u nu al een overzicht geven van de inspanningen die we vandaag leveren.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik heb bijkomende vragen. U hebt heel veel opgesomd, dat is een feit, maar u hebt niet gezegd wanneer de Vlaamse Gemeenschap wel in orde zou zijn op deze punten. Dat was nochtans de basis van mijn vraag.

Is het zo dat 2,5-jarigen die naar de kleuterschool gaan, worden meegerekend in het getal om aan die Barcelonanormen te komen? Dan zijn we niet bezig over kinderopvang, we hebben een ontzettend hoge participatie in het kleuteronderwijs. Vooral in de kinderopvang is de participatie zeer ongelijk. U hebt het over trap 3, maar juist rond trap 3 wordt momenteel een stop van extra aanvragen aangehaald. Dit staat op de site van Kind en Gezin. Natuurlijk, als er geen bijkomende trap 3-subsidies zijn, zal de gelijke toegang zeer moeilijk te bereiken zijn. Waar zit die kloof of wat houdt die in? Als Belg en niet-kansarme heeft men 78,1 procent kans op een plaats in de kinderopvang; is men wel kansarm dan daalt dat cijfer met bijna een kwart naar 55 procent. Dat is een grote kloof. Niet-Belg en kansarm heeft 35,8 procent kans.

In 2019 zijn er twee onderzoeken geweest, eentje van HIVA-Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving en eentje van professoren Van Lancker en Vandenbroeck, over de toegang van mensen in kansengroepen tot de kinderopvang. Daar werd een enorme kloof in vastgesteld. Die kloof is intussen nog groter geworden. Wat gaat u doen om die kloof dicht te rijden? Daarover gaan de Barcelonadoelstellingen ook ten dele.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u, minister, ook voor de cijfers.

Collega's, in Finland keek men ons met grote ogen aan toen we vertelden dat tot 99 procent van onze jongste kinderen in het kleuteronderwijs zitten. Dat wil ik toch maar even meegeven, ook in het kader van de Barcelonanorm. Of dat dan kleuteronderwijs of kinderopvang is, het zijn kinderen die in een georganiseerde context met een grote overheidsbetoelaging, met professioneel personeel, verblijven. Daar gaat het in dezen over. We moeten onszelf niet naar beneden praten, dat is niet correct.

Wat betreft de cijfers inzake kans op kinderopvang, denk ik niet dat kinderopvang verboden is. Als mensen daar gebruik of geen gebruik van maken, zelfs als het gaat over voorrangscriteria, kan ik zeggen dat sommige tweeverdieners in sommige gevallen minder voorrang hebben omdat ze niet in een prioriteitengroep zitten dan in een andere opvang. Wat u daar aanhaalt, is niet volledig juist. Als mensen geen gebruik maken van de opvang, is dat iets anders.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Het zal best wel oké zijn. Het enige pijnpunt voor mij blijft de betaalbaarheid. We hebben 80 procent inkomensgerelateerde en 20 procent niet-inkomensgerelateerde opvang. Ik weet dat u daaraan werkt, minister, u hebt dat beloofd, maar ik wil er toch op aandringen om alle kinderopvanginitiatieven zo snel mogelijk inkomensgerelateerd te maken, zodat nog meer ouders de kans krijgen om hun kindje aan een betaalbaar tarief te laten opvangen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb de cijfers van Opgroeien erbij genomen. Ze zeggen dat van de kinderen tussen 2 maanden en 3 jaar die in het Vlaamse Gewest wonen, er in september 53,4 procent gebruikmaakte van vergunde formele opvang. Vergund en formeel, dat lijkt me kinderopvang te zijn. Het zou me verbazen dat onderwijs daarin vervat zou zitten. Ik wil het nog eens navragen, maar dat zou me verwonderen.

Het zijn niet de Barcelonadoelstellingen die een aanmoediging vormen, een aantal collega's heeft dat aangehaald. Het is 'work in progress', ook voor ons. Er staat geen einddatum op. We werken echt aan grotere gelijkheid, betere betaalbaarheid, meer participatie, dat zijn stappen die elke dag gezet worden. Ik heb een aantal voorbeelden gegeven, maar ik ben er ook zeer zeker van dat we in het kader van de Barcelonadoelstellingen als regio heel, heel goed scoren in vergelijking met andere regio's.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Specifiek wat de gelijkheid van toegang betreft, zijn er de afgelopen jaren stappen achteruit gezet. Je kunt daar heel duidelijk stappen in het beleid aan koppelen. Dat is zo sinds de verviervoudiging van de laagste tarieven, mensen moeten langs het OCMW om die toegang te krijgen. Ik denk dat bijna iedereen hier dat ook niet fijn zou vinden om langs het OCMW te moeten om

een toelage te vragen. Het 'bestellen is betalen'-principe en het systeem van de respijtdagen is niet alleen voor mensen in kansengroepen, maar ook voor mensen met een handicap en voor mensen met een kind met een handicap of chronische ziekte, zeer zwaar. Ik heb recent met een ouder gepraat die in februari al haar respijtdagen opgebruikt had.

Ten slotte, op dit moment worden door de vele schorsingen en sluitingen specifiek de mensen in kansengroepen weggeduwd door ouders in de middenklasse die een plek zoeken. Dat is mij bevestigd vanuit het middenveld, collega Daniëls. Ik zou u met aandrang willen vragen om de toegang voor kansengroepen meer in het oog te houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Immanuel De Reuse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opstart van de alcoholpolikliniek in Antwerpen – 1548 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Er werd al langer over gesproken, maar nu zal de eerste alcoholpolikliniek van ons land van start gaan, in samenwerking met de Leerstoel Reinier de Graaf. In deze kliniek zullen jongeren na een alcoholvergiftiging niet enkel de broodnodige medische zorgen krijgen, maar ook nazorg. Na een eerste gesprek met de betrokkenen en de ouders worden nadien ter opvolging gesprekken gevoerd met de kinderarts en kinderpsycholoog. Tijdens deze verdere gespreks sessies worden de oorzaken van het drinkgedrag onderzocht en wordt ook bekeken hoe dit in de toekomst vermeden kan worden.

Die kliniek is opgericht naar Nederlands voorbeeld. We hebben het hierover al een paar keer in deze commissie gehad, maar dat was nog bij uw voorganger. In Nederland werd duidelijk dat jongeren na zo'n opname in de kliniek minder bingedrinken – want daarover gaat het – en zich meer bewust zijn van risico's van dergelijk drinkgedrag. Bovendien worden de ouders betrokken en krijgen zij ook de nodige tips om met dit gedrag om te gaan.

Ik heb dan ook volgende vragen. Welke impact denkt u dat dit project zal hebben op de andere welzijnsactoren die zich bezighouden met verslavingszorg, zoals bijvoorbeeld het centrum voor geestelijke gezondheidszorg (CGG)? En ziet u hier een voorbeeld voor anderen in? Op welke wijze zal er afstemming plaatsvinden tussen de alcoholpolikliniek en Vlaamse gezondheids- en welzijnsactoren? Welke initiatieven worden er genomen om samenwerking tussen de alcoholpolikliniek en de gezondheids- en welzijnsactoren te stroomlijnen? En afsluitend: hoe zal dit project concreet opgevolgd en geëvalueerd worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De impact die dit project zal hebben op de geestelijke gezondheidszorg, is moeilijk te voorspellen. U hebt zelf het voordeel van zo'n polikliniek gemeld, namelijk dat het een vindplaatsgerichte zorgmodaliteit is, waarbij je zeer kort op de bal kunt spelen. Men kan aanklappen wanneer het risico zich voordoet, en we verwachten dat de impact daarvan zeker positief zal zijn.

Over de tweede vraag: er zijn vanuit de Reinier de Graaf Leerstoel Jongeren en Alcohol contacten geweest met het CGG VAGGA. Die preventiemedewerkers

ondersteunen scholen in het opmaken van een middelenbeleid. Daarnaast ontving het preventieteam erg recent de vraag om het gesprek aan te gaan over een nieuw project dat in de steigers staat: een virtuele escaperoom voor jongeren rond alcohol. Er zijn afstemmingsgesprekken hierover gepland. De vroeginterventiewerking van CGG VAGGA werd eveneens benaderd. De cliënten en hun context die binnen deze polikliniek gezien worden, zijn gelijkaardig aan het cliënteel dat het team Vroeginterventie bereikt. De samenwerking kan dus zeker zorgen voor een bundeling van krachten.

Er kan ook afstemming zijn met het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD). Zij zijn blij dat de leerstoel is opgericht, want dat betekent meer data, meer onderzoek en meer aandacht. Met Guido Van Hal van de Universiteit Antwerpen, de titularis van de leerstoel, heeft VAD bovendien al jaren een structurele samenwerking voor de studentenbevraging. Dus dat is ook goed nieuws.

De leerstoel zal ook onderzoeken op welke manier het concept van de alcoholpoli naar Vlaanderen kan overgebracht worden. In sommige regio's bestaan al sterk uitgewerkte samenwerkingen, waarbij jongeren vanuit spoed naar het CGG doorverwezen worden, bijvoorbeeld de samenwerking tussen zorGGroep Zin en het Jessa Ziekenhuis in Hasselt.

Het boeiende aan het Nederlandse model van de alcoholpoli is dat de taak vroeginterventie hierin aanzien wordt als een taak van de spoeddienst. De vanzelfsprekendheid van deze manier van werken in Nederland zal de Vlaamse initiatieven wel kunnen versterken.

Vraag 3 en 4 behandelen we samen. De ziekenhuissector is een gedeelde bevoegdheid tussen de federale en Vlaamse overheid. Vanuit Vlaanderen kunnen we geen initiatieven nemen omtrent het oprichten van poliklinieken. Wel moeten we ze in het kader van geïntegreerde zorg goed opvolgen, en dat betekent dus kijken wat de effecten en resultaten van de Antwerpse alcoholpoli zijn en de navolging in andere regio's. Tot op vandaag zijn er nog geen structurele samenwerkingsafspraken, maar zoals ik al zei, zijn er wel al eerste contacten gelegd binnen het project zelf.

Er is ook een interfederaal beleidsplan alcohol in de maak. Daarnaast zijn er ook voorstellen opgenomen rond de behandeling van het alcoholprobleem, waaronder het verbeteren van zorg en diensten voor jongeren door middel van een zorgtraject in de eerste lijn. Dat zijn allemaal elementen die we in de toekomst ook zullen kunnen opvolgen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. Ja, minister Beke zei reeds in 2020-2021 dat hij het zou opvolgen, rapporteren en zich zou informeren daarrond, omdat het inderdaad een vernieuwend traject is dat in Vlaanderen kan worden uitgerold. Zeker in het kader van preventie – en dat valt dan in uw bevoegdheden – lijkt het me wel belangrijk dat u dat inderdaad zult doen. Maar u geeft al aan dit te doen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Voor mij is het opvallend dat in dit traject de ouders heel nauw betrokken worden. Ik denk dat dat ook heel belangrijk is. Mijn bijkomende vraag is dan ook: op welke manier worden ouders binnen het bestaande hulpverleningsaanbod reeds betrokken? Dat kan ook bij andere verslavingsproblematieken zijn. Welke initiatieven neemt u om deze betrokkenheid te vergroten? Ik denk dat dat heel belangrijk is, ook naar de ouders toe.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ja, ik moet dat bekijken, collega. Het is een heel specifieke vraag, dus ik ga bekijken of die opvolging er al is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toekomst van de hbo5-verpleegkundigen en het behoud van het hbo5-statuuut – 1759 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, federaal minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke wil met zijn wetsontwerp het statuut van de verpleegkundigen aanpassen. Wie in Vlaanderen voor de hbo5-opleiding verpleegkunde van drie jaar slaagt, zou de titel 'basisverpleegkundige' krijgen. Volgens het wetsontwerp en de adviezen van de Federale Raad voor Verpleegkunde (FRV) zou dit nieuwe zorgprofiel geen volwaardige verpleegkundige meer zijn maar een basisverpleegkundige of, vertaald uit het Frans, hulpverpleegkundige. De benaming 'basisverpleegkundige' wordt echter door veel verpleegkundigen en studenten als bijzonder negatief ervaren. Om de beroepsfierheid van dit profiel alsook de instroom te bevorderen, zou de term 'gegradueerde verpleegkundige' een betere keuze zijn.

Volgens de Europese richtlijn is het zeker mogelijk om een opleiding tot verpleegkundige aan te bieden binnen het hoger beroepsonderwijs. De bevoegdheid hiervoor ligt bij de gemeenschappen. De Waalse Gemeenschap zal het brevet behouden volgens de Europese richtlijn. Als men in Vlaanderen niet de politieke wil kan vinden om een EU-conforme hbo5-opleiding in te richten, dan zullen de huidige adviezen onvoldoende zijn om de nood aan verpleegkundige zorg in te vullen. Het is dan van cruciaal belang dat de toekomstige hbo5-beoefenaar van de verpleegkunde een autonoom zelfstandige verpleegkundige blijft die binnen de algemene zorg moet kunnen functioneren zoals dit vandaag gangbaar is.

Minister, op 1 februari kaartte u in de plenaire vergadering het probleem van de hbo5-verpleegkundigen aan. U zei dat we hiervoor een oplossing moeten zoeken.

Minister, welk profiel hebt u voor ogen om deze oplossing te bieden? Gaat het om de huidige hbo5-verpleegkundige of de basisverpleegkundige, de 'aide infirmier' van minister Vandenbroucke?

Welke concrete initiatieven neemt u om dit te realiseren en het aanbod aan verpleegkundige zorg in Vlaanderen te garanderen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Wouters, dit is een belangrijke vraag.

Binnen de Vlaamse Regering werd een leerladder voor de zorgsector uitgewerkt. Deze leerladder vertrekt vanuit een volwaardig eigen profiel en een takenpakket voor de hbo5-verpleegkundige. De federale wet op de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen (WUG) somt op onder welke voorwaarden iemand in België een gezondheidszorgberoep mag uitoefenen en welke titels er voor die beroepen zijn.

De Vlaamse Regering heeft altijd de ambitie gehad om dit eigen profiel te verankeren in de federale WUG. Dit werd op die manier opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord. Ook in het federale regeerakkoord is er sprake van het behoud van

de leerladder in de zorg zoals die momenteel bestaat, met een volwaardig eigen profiel voor hbo5. Het behoud van een laagdrempelige, maar sterke beroepsopleiding die leidt tot het beroep van verpleegkundige is essentieel, gelet op de grote personeelsnoden in de zorg. Binnen de Vlaamse Regering wordt de organisatie van een haalbare brugopleiding naar een bachelordiploma verpleegkunde bekeken om de toegang tot euromobiliteit te verzekeren. Daarnaast is het van belang dat er voorzien wordt in een voldoende autonoom profiel om een vergelijkbare inzetbaarheid te garanderen.

Het is dus mijn collega-minister Vandenbroucke die hierover een ontwerp moet indienen in het federale parlement.

In mijn contacten heb ik dit standpunt over de autonomie van de basisverpleegkundige altijd duidelijk gemaakt. Daarnaast zet ik via verschillende acties in op het verhogen van de aantrekkelijkheid van het beroep. Er is het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA 6). Samen met de sociale partners werk ik aan diverse acties, die vervat zitten in het actieplan '(zij)instroom in de zorg- en welzijnssectoren'. Er is ook de Careerwebsite en het bijbehorende intakeplatform.

We moeten het, voor alle duidelijkheid, hebben over die hbo5. Dat is nu mijn grootste prioriteit.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoorden.

Ik heb de zorgladder van minister Vandenbroucke hier bij de hand. Die doet het beter uitschijnen dan het is. Als deze wetswijziging er door komt, zullen de hbo5-verpleegkundigen basisverpleegkundigen worden en steeds onder de supervisie van volwaardige verpleegkundigen moeten functioneren. Voor ons zijn ze allebei volwaardige verpleegkundigen. Deze wetswijziging brengt heel wat onrust op de werkvloer. Mensen in de zorg stellen zich terecht veel vragen. Ook mensen die willen kiezen voor een hbo5-opleiding, stellen heel wat vragen. Het ontwerp van het kabinet is niet enkel nefast voor de aantrekkelijkheid van onze zorgberoepen, maar zal ook voor organisatorische problemen zorgen. Denk maar aan de rusthuizen en de ziekenhuizen waar kwalitatieve zorg niet mogelijk is indien een hbo5-verpleegkundige onder toezicht van een bachelor moet werken. Dat geldt ook voor de thuisverpleegkundigen. Dat zijn allemaal sectoren waar we de laatste jaren een groot aantal hbo5-verpleegkundigen aantrekken.

Minister, bent u bereid om niet alleen met de mensen die verbonden zijn met de zorg maar vooral ook met de mensen op de werkvloer aan tafel te zitten en te luisteren naar de gevolgen mocht die wetswijziging er door komen? Het is echt wel belangrijk om naar deze mensen te luisteren en met hun noodkreten rekening te houden bij de beslissingen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, het zal u niet verbazen dat ik hier toch ook wel even op tussenkom, want vanuit onze partij werd er reeds lang en veel geijverd om hbo5 verplicht een zelfstandige, eigenstandige plaats op de leerladder te geven. Dat is ook iets wat we in ons regeerakkoord hebben opgenomen en waarvan ik ook weet dat de minister ervoor pleit en strijdt. En ik wil haar pleidooi, en het pleidooi dat we vanuit de N-VA en de Vlaamse Regering houden, nogmaals kracht bijzetten op het moment dat uit de invulling, of de benaming van dit profiel in de WUG, zou blijken dat ze altijd ondergeschikt zijn.

En als er dan te weinig mensen worden gevonden, dan zou ik heel graag van Frank Vandenbroucke horen hoe hij dan zijn ziekenhuizen open gaat houden en hoe hij

ervoor gaat zorgen dat de thuiszorg en de thuisverpleegkundigen en de rusthuizen kunnen blijven draaien. Dus ik wil nogmaals een oproep doen – ik weet dat er een druk is vanuit een bepaalde lobby om daar toch ondergeschikten van te maken in alles – om daar niet in mee te gaan, om ervoor te zorgen dat zij kunnen blijven functioneren en de opleiding aantrekkelijk blijft. Dank u wel.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel collega Wouters. U moet u geen zorgen maken; wij hebben enorm veel contacten met het veld, en ook vanuit mijn vorige bevoegdheid Onderwijs ben ik zeer, zeer vertrouwd met dit dossier en ook met de scholen die die hbo5-opleiding inrichten.

Het is ook voor mij een grote zorg. Collega Daniëls heeft trouwens verwezen naar het feit dat we er beide – maar ik zeker ook – voor strijden dat hbo5 een volwaardig profiel kan blijven, ook in de toekomst. Of het wordt gewoon onhoudbaar in onze zorg in Vlaanderen. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Ik dank de minister voor haar antwoord, en ik ben blij dat het ook een bezorgdheid is van haar en ook van collega Daniëls van de N-VA-fractie. En ik hoop dus dat de hbo5-opleiding altijd kan blijven bestaan zoals ze nu is, dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het optimaliseren van de werking van 'Stop it Now!'
– 1760 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): 'Stop it Now!' biedt ondersteuning aan mensen die zich zorgen maken over hun eigen seksuele gevoelens of gedrag naar minder-jarigen of hun naasten. Bij de hulplijn kunnen mensen zowel via mail, chat of telefoon terecht met vragen over pedofiele gevoelens. Ook naasten kunnen de hulplijn raadplegen. Er kan gepraat worden over hun gevoelens, maar ook kan er samen gezocht worden, indien gewenst, naar gepaste hulpverlening.

Er zou een nieuw naastenproject worden opgestart waarbij er lotgenotengroepen georganiseerd worden voor naasten en vrienden van mensen die pedofiele gevoelens hebben. De bedoeling is dat deze mensen hierdoor steun bij elkaar kunnen vinden. Daarnaast zou er ook een online forum worden geopend waar er ervaringen gedeeld kunnen worden door naasten.

'Stop it Now!' is uitgerold in verschillende landen. Sommigen werken ook met een gespecialiseerde app. Vanwege het gebrek aan financiering gebeurt dit hier niet. Het bedrag dat wordt voorzien voor het preventieproject zou ook onvoldoende zijn om iedereen te kunnen helpen. Wekelijks zijn er mogelijk 37 mensen die niet geholpen kunnen worden en waarvan het gedrag dus niet ingeschat kan worden. Een uitbreiding van het aantal contactmomenten is dus wel degelijk nodig.

Wat is uw visie, minister, op het feit dat er mogelijk 37 personen per week niet geholpen kunnen worden door een gebrek aan capaciteit?

Zult u initiatieven nemen om te voorzien in extra subsidies voor deze hulplijn?

Hoe zal het nieuwe naastenproject opgevolgd worden zodat deze de beoogde doelen behaalt?

Gaat er onderzocht worden of er ook hier met een gespecialiseerde app gewerkt kan worden? Wordt er samen met de organisatie bekeken welke meerwaarde dit zou hebben?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Elke persoon die hulp wenst en niet geholpen wordt, is er uiteraard een te veel. U zei het zelf, gemiddeld zijn er 37 personen die buiten de openingsuren contact proberen op te nemen met de hulplijn. (*Opmerkingen van Koen Daniëls*)

Dat betekent wel niet, collega Wouters, dat er mogelijk 37 personen niet geholpen zouden worden. Als we kijken naar de unieke personen, dan zien we dat iets meer dan de helft van de telefonische contactnamen gaat om unieke personen. Wat betreft de chat, is 63 procent van de contactnamen uniek. Dit betekent dat een groot deel van de personen die 'Stop it Now!' buiten de openingsuren proberen te bereiken, op een ander, geschikter moment opnieuw contact opnemen. Dat is belangrijk om te weten. Als men buiten de openingsuren telefonisch contact neemt met de hulplijn, vermeldt het antwoordapparaat altijd de uitnodiging om een boodschap na te laten, via het mailadres, en er wordt ook naar de website verwezen. Het is dus zeker niet zo dat je niet geholpen wordt.

'Stop it Now!' werd van 2017 tot eind december 2021 door twee organisaties gedragen. Op het moment dat de subsidie vanuit het Fonds Gerald Futter wegviel, hebben we beslist om vanuit mijn bevoegdheden het project volledig te dragen. De investering is toen gestegen van 231.000 euro naar meer dan 350.000 euro voor de periode tot 31 december 2024. We voorzien jaarlijks ook de middelen voor een nieuwe campagne om 'Stop it Now!' in de kijker te zetten. Op vraag van 'Stop it Now!' heb ik vorig jaar nog een extra financiering goedgekeurd van 23.850 euro voor de uitbouw van een aanbod voor naasten van de doelgroep, omdat dit ook zo belangrijk is. Dit naastenproject, waarover u een vraag stelde, wordt door de hulplijn zelf georganiseerd met betrokkenheid van alle belangrijke partners.

Het Universitair Forensisch Centrum (UFC) werkt mee aan een omvangrijk, door de Europese Unie gefinancierd onderzoeksproject, om de groeiende vraag naar online beeldmateriaal waarop seksueel misbruik van kinderen voorkomt, terug te dringen. Dat gebeurt met behulp van een app die realtime het netwerkverkeer en beeldscherm van de gebruiker volgt en die beelden waarop misbruik voorkomt preventief detecteert en blokkeert, voordat de gebruiker ze te zien krijgt.

Het tweejarige Protechproject, dat in maart 2023 van start is gegaan, onderzoekt of op vrijwillige basis een app kan worden geïnstalleerd op de apparaten van personen die risico lopen op toegang tot materiaal, of die bezorgd zijn over hun seksuele gedachten over kinderen. De app is in potentie een essentieel instrument voor de duurzame, langdurige preventie van kindermisbruik. Via de stuurgroep van 'Stop it Now!' worden mijn kabinet en administratie op de hoogte gehouden van de vorderingen van het project.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Het is zeer goed dat de werking is uitgebreid om tegemoet te komen aan de noden van partners en familieleden of vrienden van mensen die worstelen met hun seksuele gevoelens, want dat was ook heel erg nodig. Het hulpaanbod voor die mensen was

vroeger immers zeer beperkt. Ik verwees er daarnet al even naar dat 'Stop it Now!' is uitgerold in diverse landen. Het lijkt me dan ook interessant om met die andere landen informatie en 'good practices' uit te wisselen, zodat die hulplijn steeds kan worden verbeterd.

Minister, mijn bijkomende vraag is dus: is er momenteel structureel overleg met andere landen om goede praktijken met betrekking tot deze hulplijn uit te wisselen?

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, enkele weken geleden hebben we ook al van gedachten gewisseld over 'Stop it Now!', naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie van het actieplan seksueel geweld. Daarin zijn vijf actiepunten opgenomen met betrekking tot 'Stop it Now!'. Hoe ver staat u met de implementatie van de tussentijdse evaluatie sinds de gedachtewisseling?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, ik heb hierover in december nog een schriftelijke vraag gesteld. Toen hebt u geantwoord dat het aantal oproepen voor de hulplijn licht is gedaald ten opzichte van 2021. Toen was er ook al een daling tegenover 2020. U wees er ook wel op dat de telling nog niet helemaal exact was. Is dat inderdaad bevestigd, en is er een zicht op wat de oorzaak daarvan is? We weten natuurlijk allemaal dat 2020 het coronajaar was. Is er dan een grote vraag, een groot aantal oproepen geweest specifiek naar aanleiding van de lockdown, of zijn er mogelijk andere redenen? Wordt daar onderzoek naar gedaan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, op jullie beider vragen kan ik melden dat deze namiddag de stuurgroep 'Stop it Now!' heeft vergaderd. Ik heb daar echter nog geen resultaat van. Ik zal dus bekijken of ik daaruit iets kan afleiden voor uw aanvullende vragen. Ik weet dat jullie mij bij gelegenheid nog eens een vraag zullen stellen.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb geen verdere vragen meer.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de strijd tegen overgewicht – 1788 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aanpak van ondergewicht – 1827 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ja, collega's, u zult zich misschien afvragen waarom ik twee verschillende vragen? Wel, omdat ik vaststel dat er maatschappelijk heel veel aandacht is voor overgewicht. Mensen zijn daar heel sterk mee bezig, zoeken daar ook oplossingen voor. Je vindt gigantisch veel diëten en allerlei mogelijke vormen

om iets aan je overgewicht te doen, maar ik stel vast dat ondergewicht toch ook iets is waar mensen mee worstelen, heel wat jongeren mee worstelen. Daar vind je veel minder info over, daar is veel minder aandacht voor, maar de impact – zowel maatschappelijk als op het vlak van gezondheid – is minstens even groot en in sommige gevallen zelfs nog groter. Vandaar, voorzitter en collega's, dat ik daar twee aparte vragen over heb.

De eerste gaat inderdaad over overgewicht. Dat obesitas een uitdaging blijft, is een understatement. Ook in Vlaanderen kennen we verschillende personen die kampen met overgewicht. We spreken nog altijd van overgewicht als we een body-massindex (BMI) hebben tussen 25 en 29,9. Bij een BMI tussen 30 en 39,9 spreken we van obesitas. En vanaf een BMI boven 40 spreken we van morbide obesitas.

Vanuit gezondheidshoek wordt niet alleen gesproken over BMI, maar zegt men dat ook buikomtrek en de mate waarin je beweegt een rol spelen. Wanneer we kijken naar cijfers van de gezondheidsenquête van Sciensano, die werd afgenomen in 2018, zien we dat 49,3 procent van de volwassen bevolking in dit land kampt met overgewicht en maar liefst 15,9 procent kampt met obesitas. Voor jongeren tussen 2 en 17 jaar gaat het respectievelijk om 19 procent – 2-jarigen: 19 procent!, een op de vijf – en bij de 17-jarigen 5,8 procent.

Uit de recente Atlas 2023 van de World Obesity Federation blijkt dat ruim de helft van de wereldbevolking in 2035 te zwaar of obees zal zijn. De helft! Dat komt ongeveer neer op vier miljard mensen wereldwijd. Deze cijfers tonen aan dat we niet alleen in Vlaanderen kampen met de problematiek, maar dat het toch iets is waar wereldwijd inspanningen rond moeten worden geleverd.

Om die obesitas en zwaarlijvigheid bij onze kinderen en jongeren aan te pakken, wordt federaal een strijdplan opgesteld. Het plan zal zich vooral richten op een snellere opsporing van overgewicht bij kinderen en een betere begeleiding. Sterker nog, de begeleiding bij jonge kinderen met overgewicht zal worden terugbetaald. Daarvoor wordt 10 miljoen euro voorzien op federaal niveau.

Minister, ik heb dan ook volgende vragen: zal er een nieuw onderzoek gebeuren naar obesitas bij kinderen en volwassenen door Sciensano of een andere organisatie? Want die cijfers zijn blijkbaar van 2018, toch vijf jaar geleden?

Werd of wordt u betrokken bij het ontwikkelen van dat federaal strijdplan tegen overgewicht en obesitas bij de jeugd? Onze jeugd passeert natuurlijk op regelmatige tijdstippen bij het CLB, waar dat toch in kaart wordt gebracht. Die gegevens hebben we. Ik vraag me af in welke mate u daarbij betrokken bent, aangezien preventie een Vlaamse bevoegdheid is.

Hoe kan er gewerkt worden aan een betere begeleiding en doorsturing vanuit de CLB's en huisartsen bij jonge kinderen? Het is vooral die jongste groep waar we toch naar kijken – jong geleerd, oud gedaan.

Jonge kinderen zijn voor het eten afhankelijk van hun ouders. Zij spelen dus een belangrijke rol in het voorkomen van overgewicht. Op welke manier zal er ingezet worden op de betrokkenheid van de ouders in het voorkomen en aanpakken van overgewicht bij hun jonge kinderen?

We zien in de cijfers uit 2018 dat vooral volwassen personen kampen met overgewicht, nog iets meer dan die 2-jarigen. Op welke manier kunnen we nog meer preventief inzetten op volwassenen om hen te waarschuwen voor de gevolgen van overgewicht? Experts wijzen naar de werkwijze in Finland – waar we geweest zijn, maar niet bevraagd – om ook bij ons overgewicht aan te pakken. Welke elementen uit het preventieve beleid van Finland kunnen interessant zijn om ook in Vlaanderen toe te passen?

Mijn tweede vraag sluit daar ineens bij aan en die gaat over ondergewicht. Ik raad de collega's echt aan om op zoek te gaan op Google en in te tikken: 'dieet voor ondergewicht'. Dat is iets wat je nauwelijks gaat terugvinden. In de media en andere berichtgeving wordt – zoals blijkt uit mijn vorige vraag – heel veel aandacht gegeven aan overgewicht en obesitas, maar we moeten ook kijken naar ondergewicht. We spreken dan over een BMI lager dan 18,5. Ook deze vorm brengt ernstige gevolgen met zich mee, vooral bij jonge kinderen, zowel psychisch als sociaal.

Ondergewicht wordt gezien als een risico-indicator voor ondervoeding. Dan krijg je een tekort aan voedingsstoffen die op hun beurt weer zorgen voor het sterk achteruitgaan, spierafbraak, vertraagde wondgenezing, moeheid, futloosheid en een verhoogde kans op botbreuken. Ook sociaal zien we dan dat mensen – in het onderwijs, maar ook op het werk – uitvallen, omdat ze gewoon niet meer in staat zijn om normaal te functioneren.

Zoals ik daarnet al zei: als we dan gaan kijken naar afvalprogramma's of gezonde eetprogramma's, zijn die veelal gefocust op het overgewicht, op het terugdringen van suikers, op het terugdringen van vetten, op het terugdringen van eiwitten, maar dat is net hetgeen de mensen met ondergewicht wel nodig hebben. Over gewicht bijkomen vind je heel weinig. Veel mensen zijn ook niet bekend met de gevolgen en zelfs de gevaren van ondergewicht. Meer zelfs, zeker voor jonge kinderen is het zo dat als je gaat kijken naar de sociale media en daar sommige idolen ziet verschijnen, dan zijn die veelal heel erg mager, om niet te zeggen dat je je vragen kunt stellen in welke mate daar effectief van ondergewicht sprake is.

Minister, over het aantal personen met obesitas hebben we cijfers, ik wees er daarnet naar. Worden er ook gelijkaardige onderzoeken uitgevoerd en cijfers bijgehouden over personen die kampen met ondergewicht?

Zijn er campagnes die specifiek gericht zijn op personen met ondergewicht, ook wanneer deze niet te maken hebben met een psychische aandoening, gewoon in het kader van gezond leven?

Wordt ondergewicht bij kinderen voldoende opgevolgd, om ondervoeding en ook verwaarlozing te kunnen opsporen? Welke stappen worden hiervoor ondernomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, ik zal starten met een feit dat uit het leven gegrepen is. Enkele weken geleden was ik op bezoek in Ter Duinen, jullie kennen dat wellicht, dat is een centrum voor herstelverblijf. Daar kwam ik in de keuken – dat is belangrijk natuurlijk, overal waar je gaat, moet je langs de keuken passeren – en tot mijn verbazing zei men mij daar dat bij 10 procent van de mensen die binnenkomen niet overgewicht, maar ondergewicht het probleem is. Dat is zo bij mensen die al lang alleen wonen bijvoorbeeld, en die wat vereenzaamd zijn. Zij hebben dus hun keuken volledig moeten aanpassen, en daar staan nu – naast gezonde dieetrecepten – ook shakes om mensen aan te sterken.

Ze zeggen dat ondergewicht een probleem is dat er de laatste twee à drie jaar is bij gekomen. Mensen komen bijvoorbeeld om te herstellen na een heup- of knieoperatie, maar dan wordt er vastgesteld dat er veel meer aan de hand is. 10 procent, collega's, 10 procent van de cases zijn mensen met ondergewicht als bijkomende problematiek. Omdat collega Daniëls vroeg of ik mij daar wel bewust van ben, of het niet allemaal te onderbelicht blijft. Het komt allemaal op dit ogenblik aan de oppervlakte.

In België en in Vlaanderen beschikken we over goede monitoringsinstrumenten die de gezondheid van onze bevolking meten. Een aantal van die instrumenten

financieren we ook mee vanuit de Vlaamse overheid. De data, inclusief de parameter gewicht, worden in het preventief gezondheidsbeleid gebruikt voor de monitoring van de gezondheidsstatus, de prioriteitsstelling en de beleidsevaluatie. Ze geven inzichten in trends op het vlak van obesitas, maar ook voor ondergewicht.

Ik geef daar een voorbeeld van: Begin dit jaar startte Sciensano met de zevende Gezondheidsenquête. Dit meetinstrument wordt sinds 1997 met zekere regelmaat georganiseerd, en is gebaseerd op zelfrapportage. De Voedselconsumptiepeiling rapporteert sinds 2004 de voedings- en eetgewoonten van onze landgenoten. Ook andere thema's, zoals bewegen en sedentair gedrag, worden bevraagd. Ik kan u melden dat elke dinsdagnamiddag nefast is voor onze gezamenlijke buikomtrek, denk ik. Zeker wegens het sedentair gedrag dat wij hier in hoge mate vertonen. Maar het onderzoek wordt op nationaal niveau georganiseerd.

Gegevens over de lengte en het gewicht van kinderen worden in Vlaanderen systematisch verzameld door de consultatiebureaus van Kind en Gezin bij kinderen van 0 tot 3 jaar, en door de CLB's wordt het gemeten tijdens vijf periodieke contactmomenten bij kinderen van 3 tot 15 jaar. Iedereen herinnert zich waarschijnlijk nog die momenten bij de CLB's, die toen nog een andere naam hadden voor velen onder ons.

Dan kom ik tot uw tweede vraag over het federale strijdplan. Mijn administraties zijn betrokken bij de interadministratieve werkgroep 'Zorgpad Obesitas' in het kader van het interfederaal plan geïntegreerde zorg. Onze partnerorganisatie Eetexpert participeert in de hierbij horende werkgroep.

Als overgewicht of obesitas wordt vastgesteld, stelt Kind en Gezin altijd een vervolcontact voor aan de ouders. Tijdens dat vervolcontact wordt dieper ingegaan op de problematiek, er wordt informatie verzameld – zoals de medische en de familiale antecedenten, de motivatie, en de emotionele impact – zodat een goede klinische inschatting kan worden gemaakt, en de wenselijkheid van verdere doorverwijzing naar gespecialiseerde hulpverleners kan worden besproken.

Het vervolcontact wordt ook voorgesteld als ondervoeding wordt vastgesteld, of als blijkt dat de groei-index, of de bodymassindex, een grote sprong opwaarts maakt ten opzichte van een eerdere meting. Ouders zijn uiteraard vrij in hun keuze om in te gaan op de uitnodiging voor zo'n vervolcontact, ze kunnen ook hun eigen arts consulteren, maar bij signalen van eventuele verwaarlozing wordt via het CLB en Kind en Gezin een aanklappend traject gestart, en wordt met de ouders in gesprek gegaan.

Om de CLB's te ondersteunen is er een richtlijn 'Standaard Gewicht' ontwikkeld door de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg (VWVJ) en Eetexpert. Hierbij is er ook aandacht voor groei, en ondersteunende communicatie aan de weegschaal bij de CLB's. Voor huisartsen heeft Eetexpert een stappenplan ontwikkeld voor het inschatten en begeleiden van kinderen met overgewicht.

Dan kom ik tot uw vierde vraag. Binnen de beheersovereenkomst met het Vlaams Instituut Gezond Leven (VIGES) en Eetexpert, worden preventiemethodieken geïmplementeerd die de betrokkenheid van ouders versterken. Onze partnerorganisaties baseren zich hiervoor op de nieuwste internationale richtlijnen, zoals de voedingsdriehoek, de methode actieve kinderopvang, Oog voor Lekkers, materialen en vormingen voor intermediairs rond de ouders. Ook start Eetexpert op korte termijn een training van een nieuwe groep diëtisten, die kinderen met obesitas in de thuisomgeving gericht gaan ondersteunen. Daarnaast ondersteunt Eetexpert ook dagelijks ouders die hulp zoeken voor hun kind met obesitas, via hun helpdesk.

Uw vijfde vraag vind ik nu wel een belangrijke. Internationaal pleit men ervoor om niet te focussen op gewicht, bij onder- en overgewicht, zonder comorbiditeiten, maar op het uitbouwen van een gezonde leefstijl. Dat zou veel meer impact hebben op de leefstijlstatus, dan louter de focus op het gewicht. Het is beter op te volgen hoe het gewicht evolueert in functie van de groei en hoe iemand leeft. Via de gezondheidsdoelstelling 'De Vlaming leeft gezonder tegen 2025' zetten we in op die opvolging. We kiezen ook voor een aanpak in een aantal settings.

We werken binnen het project rond procesbegeleiding in zorg en welzijn ook aan de preventie van ondervoeding bij ouderen. In Finland, waar de gelukkigste mensen van de wereld ... (*Opmerkingen*)

Of de meest tevreden mensen ... (*Opmerkingen*)

Het is die Finse werkwijze die wij ook in Vlaanderen als leidraad nemen, gebaseerd op 'Health in All Policies'. Het beleid van Finland wil ook inzetten op een gezonde schoolomgeving, werkomgeving, buurt, vrijetijdsumgeving en infrastructuur. Een aantal zaken is bij ons vooraan op de agenda geraakt. Ten eerste beschikken we over zorgverleners binnen Kind en Gezin en de CLB's die onze kinderen en jongeren kosteloos ondersteunen en opvolgen. Wij bieden ook gratis fruit en groente en waterkraantjes aan, waarmee we wel mooie resultaten boeken, maar in Finland en Zweden doen ze dat al meer dan zestig jaar. We zijn dus iets minder lang bezig.

Het beweegaanbod, collega's, wordt op school en in de vrije tijd gestimuleerd en uitgebreid. Wij hebben de Bewegen op Verwijzing-coaches, maar wanneer het over beweging gaat is er nog enorm veel werk aan de winkel. En ik kijk trouwens ook naar deze commissie. Samen met mijn collega Benjamin Dalle, maakten we afspraken met de voedingsindustrie in het begrenzen van de reclame voor ongezonde voeding bij kinderen en jongeren. We ondersteunen alle vindplaatsen van jongeren, om een specifiek beleid uit te bouwen zoals Gezonde School, maar ook in de gemeente of sportclub. De loco-regionale gezondheidsoverleggen en organisaties (Logo's) zijn daar ook concreet bij betrokken. De gezonde keuze is dus niet altijd de gemakkelijkste. We zijn ermee bezig, maar er is nog veel werk aan de winkel. Dat erken ik absoluut.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ja, ik behandel mijn twee vragen in één keer. Dat lijkt mij handiger, collega's. Ik merk enthousiasme bij collega Verheyen.

Ik wil nog twee zaken aanhalen. Ten eerste, minister, uit uw antwoord en uit de lengte ervan blijkt dat er inderdaad, ook in de maatschappij, veel meer aandacht is voor overgewicht en voor maatregelen op dat vlak. De 10 procent in Ter Duinen waarover u het had, vind je ook terug in onze maatschappij. Ik stel vast dat sommige mensen met overgewicht beginnen aan een dieet, maar dat het soms doorslaat richting ondergewicht. Ik stel vast dat een aantal kinderen en jongeren zich door wat ze zien op sociale media heel hard focussen op ondergewicht.

Met deze vraag wilde ik graag beide kanten aanhalen. Het is inderdaad juist, minister, dat overgewicht niet alleen over voeding gaat, maar ook over een gezonde levensstijl en over bewegen. U hebt daarop geantwoord. U zegt ook dat we dat van zeer nabij opvolgen, bijvoorbeeld in de CLB's en dergelijke, maar ook op websites. Ik wil er toch nog eens op wijzen dat diëten voor mensen met ondergewicht zeer moeilijk te vinden zijn. We stellen vast dat de kinderen en jongeren die daarmee worden geconfronteerd zich heel alleen op de wereld voelen. Ik stel vast dat in de kinderpsychiatrische diensten (K-diensten) voor jongeren met psychische problemen ondervoeding een van de moeilijkste zaken is om te behandelen. Dat is echt een van de lastigste zaken om te behandelen. Minister, ik wil dan ook nog de oproep doen om daar minstens evenveel aandacht aan te

schenken. We moeten jongeren duidelijk maken dat hoe ze zijn oké is en dat ze moeten proberen om bepaalde modellen die aan ondergewicht lijden en online verschijnen niet als ideaalbeeld te beschouwen, want dat is echt nefast voor die jongeren. Ik merk dat ouders daar echt met de handen in het haar zitten.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik wil hier graag even op ingaan. We hebben in het regeerakkoord duidelijk gezegd dat we naar geïntegreerde coachingprogramma's moeten gaan. Want het gaat inderdaad niet enkel over eten of bewegen, maar ook over slaap en stress, omdat die zaken mekaar allemaal versterken.

U zegt dat we inzetten op het project Bewegen Op Verwijzing. Mijn vraag is of er nog zulke geïntegreerde coachingprogramma's komen. Dat lijkt mij heel belangrijk.

Ten tweede is het vaak zo dat men zegt – dat hebben we ook gezien tijdens corona – dat mensen zouden verdikken omdat ze onvoldoende bewegen en meer eten. Maar dat kan inderdaad net omslaan in het feit dat mensen enorm beginnen te letten op hun eten en naar een ondergewicht evolueren. We zien dat genoeg bij jongeren via de sociale media. Als je Instagram nog maar opent, weet je het al. Dat moet je zeker meenemen, maar vooral het geïntegreerde aspect, omdat je nooit iets individueel, op zichzelfstaand kunt bekijken. Het is altijd een samenspel van verschillende zaken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben het eens met de laatste opmerking van collega Saeys – en ook met andere zaken, hoor – : vaak is het een samenhang van diverse zaken. Ik heb geprobeerd aan te tonen dat de aandacht voor ondergewicht stijgend is. Er is nog altijd meer obesitas dan ondergewicht, maar voor mij is het allerbelangrijkste het focussen op een gezonde levensstijl. Want jullie verwijzen nu naar mensen die starten met diëten en niet kunnen stoppen, maar er zijn er ook heel veel die starten met diëten, stoppen en weer omhooggaan – de jojo's – en dat is ook niet gezond. In alle campagnes is het van belang om die gezonde levensstijl te promoten. Probeer zo stabiel mogelijk te blijven in je gewicht. *(Opmerkingen)*

Wel, ik heb om een schorsing gevraagd straks om weer de trap naar beneden te kunnen nemen, want ik zit hier alweer zo lang en dat is echt een drama voor mijn rug. *(Opmerkingen)*

Ik neem jullie opmerkingen ter harte.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, voorzitter, minister, ik concludeer inderdaad dat er een stijgende aandacht is voor ondergewicht, waarvoor dank. We blijven obesitas opvolgen, maar vooral een gezonde levensstijl is belangrijk. Toch wil ik, zoals ik daarnet al heb gedaan, pleiten voor aandacht voor ondergewicht, ook op sociale media, ook voor jongeren, ook in de beeldvorming. Dit is ook een oproep aan de media. Als ik sommige rappers bij Ketnet zie, dan stel ik mij daar vragen bij. We moeten dat beeld juist zetten. Een gezonde levensstijl leidt tot een gezond gewicht en dat is geen overgewicht, maar ook geen ondergewicht. Ik dank u.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de evolutie van de capaciteit in de gezinsopvang – 1852 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Jaarlijks stel ik dezelfde vraag: welke zijn de twintig grootste private en publieke organisatoren in de kinderopvang, zowel wat betreft gezinsopvang als groepsopvang?

Bij de groepsopvang zien we een gestage stijging van de capaciteit, maar het is anders voor de gezinsopvang. De grootste organisator van gezinsopvang in Vlaanderen is Ferm. Sinds 2017 is de capaciteit gedaald met 1432 plaatsen. Ook in de periode tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2022 nam de capaciteit bij Ferm nog eens af met 258 plaatsen.

De afgelopen jaren werd in de gezinsopvang een alternatieve werkvorm ontwikkeld: de samenwerkende onthaalouders. Sinds 2017 is bij Ferm de capaciteit daar gestegen met 547 plaatsen. Als we kijken naar de evolutie tussen 2022 en 2023 zien we dat daar de groep stagneert of zelfs licht afneemt.

Gelijkaardige evoluties zien we ook bij de andere initiatiefnemers: het aantal plaatsen in de gezinsopvang daalt, het aantal plaatsen bij samenwerkende onthaalouders stagneert, een paar initiatiefnemers uitgezonderd.

Minister, hoe ziet u de toekomst van de gezinsopvang?

Welke maatregelen wilt u nog nemen om de gezinsopvang aantrekkelijker te maken ?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, er zijn heel wat gezinnen die een uitgesproken voorkeur hebben voor een kleinschalige opvang in een huiselijke context. Daarom wil ik absoluut blijven inzetten op een goed uitgebouwde en goed ondersteunde gezinsopvang. Die heeft ook specifieke troeven voor gezinnen: het vertrouwde en persoonlijke contact dat mogelijk is tussen ouders en onthaalouders, de opvang op maat van het specifieke kind en het gezin die heel wat onthaalouders kunnen bieden, en er is de toegankelijkheid van de onthaalouders omdat ze lokaal ingebed zijn.

Voor de toekomst zijn een aantal punten zeer belangrijk. Ten eerste moeten de arbeidsvoorwaarden en de arbeidsomstandigheden voldoende aantrekkelijk zijn. Ten tweede hebben onthaalouders een zeer grote verantwoordelijkheid. De job vraagt heel wat competenties. Daarom is het belangrijk dat er al van voor de start van de job ingezet wordt op begeleiding op de werkvloer waarbij deze competenties versterkt kunnen worden. Het is belangrijk om onthaalouders ook ruimte te geven om zich pedagogisch verder te ontwikkelen en steun te voelen wanneer ze daar nood aan hebben. Daarom moeten we hen inbedden in een breder, lokaal netwerk zodat voldoende ondersteuning en begeleiding gegeven kan worden. Ten derde vind ik de autonomie een belangrijke troef. Die moeten we zeker behouden. Daartegenover staat dat heel wat onthaalouders aangeven dat ze liever samenwerken met een collega. De vraag is dus hoe we die vraag kunnen rijmen met het idee van gezinsopvang. Ten vierde, startende onthaalouders moeten goed weten waaraan ze beginnen. Daarom is een stevig starterstraject ook relevant.

U weet dat er met de kinderopvangsector en experts – dat heb ik vandaag al een paar keren gezegd – een concreet toekomstplan voor de Vlaamse kinderopvang uitgewerkt wordt. Binnen die werf is ook een werkgroep rond de toekomst van de gezinsopvang opgericht. Die werkgroep buigt zich onder meer over het statuut van onthaalouders en de verdere ontwikkeling van de gezinsopvang.

Collega's, zoals gezegd, wat betreft de maatregelen: het eerste punt is het werknemersstatuut. Tot nu was het een proefproject dat al loopt sinds 2015 en dat binnenkort, op 31 maart, eindigt. Er werd over dit proefproject een eindevaluatie-rapport gemaakt dat overwegend positief is. Vandaag werkt een op de zeven aangesloten onthaalouders in het werknemersstatuut. Ik zou aan hen toch de zekerheid willen geven dat ze dit kunnen behouden. De grote troef van dit statuut is dat het inkomen niet langer volledig afhankelijk is van het aantal kinderen – ik heb het al gezegd. We bespraken in deze commissie al eerder het NAR-advies (Nationale Arbeidsraad) om dat uit te rollen. Ook hierrond moeten we nog beslissingen nemen in de regering.

Samenwerkende onthaalouders zijn vaak geen gezinsopvang, maar groepsopvang. Het subsidiebesluit bevat al een bepaling dat die opvangvorm vanaf 2026 gesubsidieerd moet worden als groepsopvang met een T2-subsidie. Daardoor zal het ook mogelijk worden om die onthaalouders als gewone werknemers in dienst te hebben en te zorgen voor een adequate verloning.

Ik wil ook de zelfstandige onthaalouders bij dezen niet vergeten. Bij het nemen van maatregelen om de kind-begeleiderratio te verlagen moeten we ervoor zorgen dat die maatregel ook voor hen geldt zodat ook bij hen de werkdruk kan dalen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, we merken al een aantal jaren dat de gezinsopvang het niet gemakkelijk heeft. Vroeger startte men vaak omdat men dan ook de eigen kinderen kon opvangen. Maar we merken steeds meer dat dat veel minder aantrekkelijk is, dat er heel wat stoppers zijn en dat de werkdruk zeer hoog is. Met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden gaf u zelf al aan dat men eigenlijk gefinancierd wordt naargelang het aantal kinderen.

Wat de competenties betreft, moet men normaal gezien ook een aantal bekwaamheden behalen. Ik dacht dat het nu tegen 2024 was. Dat is natuurlijk ook weer een drempel, omdat men daar ook weer voldoende tijd voor moet uittrekken. U zegt zelf dat het proefproject voor onthaalouders om in het werknemersstatuut te werken, afloopt op 31 maart. U zegt dat daar een evaluatie van is gebeurd en dat die positief is. Kunt u daar wat meer uitleg bij geven?

U zegt ook dat een op de zeven momenteel in het werknemersstatuut werkt. Uw collega Dalle heeft hier gezegd dat als we iedereen in dat werknemersstatuut willen brengen, dat zo'n 100 miljoen euro zou kosten. Kunt u dat bevestigen? Bent u ook van plan om het werknemersstatuut volledig uit te breiden naar alle onthaalouders? Wat is daar dan de kost van?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, vanuit de N-VA-fractie vinden we dat we elke vorm van kinderopvang – groepsopvang, gezinsopvang, onthaalouder, zelfstandig, in een dienst, sui generis, werknemersstatuut, noem maar op – nodig hebben. Het cruciale in al die verschillende vormen zijn de financiële leefbaarheid en de kwaliteit. En dus pleit ik er nogmaals voor om te zorgen dat elke vorm de juiste ondersteuning krijgt op de juiste maat. Door sommige collega's wordt de gezinsopvang hier bijna van de kaart geveegd als zijnde per definitie niet kwaliteitsvol. Dat vind

ik dus niet oké. Het was collega Groothedde die daar daarstraks naar verwees, voor alle duidelijkheid. We moeten blijvend inzetten op die aantrekkelijkheid.

Minister, wat het werknemersstatuut en de sui generis betreft, spreekt u over een evaluatie. Is die evaluatie dan over de hele lijn positief? Want bij de mensen die in het sui generis-statuuut zitten, hoor ik toch ook wel wat vragen en bedenkingen. Het is niet allemaal rozengeur en maneschijn. Ik heb al aangegeven dat we het tijdelijke gegeven nu moeten continueren, zodat die mensen in sui generis de zekerheid hebben dat dat blijft bestaan en dat er geen vacuüm komt. Maar ten tweede moeten we ook goed analyseren wat de voor- en de nadelen zijn, want voor sommigen zou volledig zelfstandig zijn, en ook alles kunnen inbrengen qua onkosten, ook een interessant gegeven kunnen zijn, wat nu niet kan in sui generis.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, ik denk dat het inderdaad een understatement is dat er meer stoppers dan starters zijn. We moeten dat proberen tegen te gaan. Een van de manieren om dat te doen, is natuurlijk het verbeteren van het statuut. Daar werd al naar verwezen. Minister, kunt u ons dat rapport bezorgen? Dan kunnen wij dat ook inkijken. Dat is misschien gemakkelijker dan alles te overlopen.

Er zijn nog heel wat plaatsen in de kinderopvang, in de gezinsopvang, die niet bezet zijn. De plaatsen van die stoppers komen eigenlijk in een pot terecht, en die subsidie blijft in die pot hangen. Blijft u dat systeem zo aanhouden? Of gaat u veel sneller aandringen op het creëren van nieuwe plaatsen? Of gaat u dat geld dan investeren in nieuwe subsidies, zodat er toch meer plaatsen kunnen worden gecreëerd aan inkomenstarief?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zal kijken of ik die evaluatie kan vrijgeven. Sowieso ga ik met de evaluatie naar de regering, want dat pilootproject loopt al zo lang en ik zou niet graag hebben dat de mensen plots tussen twee stoelen terechtkomen. Dat kan absoluut niet de bedoeling zijn.

Collega Dalle heeft inderdaad een overzicht gegeven van wat het zou kosten als je iedereen onder dat werknemersstatuut brengt. Ik heb in mijn eerste antwoord niet gezegd dat dat mijn intentie is. Sommigen willen het niet graag, maar ik erken absoluut dat je mensen ook voldoende vrijheid moet geven om zich te organiseren. Het is niet omdat je onder statuut A of statuut B zit, dat je slechter bent. Wat ik wel wil, is dat we het liefst allemaal evolueren naar 2. Qua kwaliteit en zo is dat goed. Ik heb daar ook een aantal voorbeelden van gegeven.

Voor mij kunnen er verdere stappen gezet worden naar dat werknemersstatuut. Dat moet nog besproken worden. Maar sowieso denk ik dat het goed zou zijn dat de evaluatie, zodra we langs de ministerraad gegaan zijn, vrijgegeven wordt. Dan kunnen we er hier ook een discussie over voeren. Ik zal bekijken of het sneller kan. Het hangt er een beetje van af wat het statuut van de evaluatie is. Ik moet dat intern bekijken. Maar dan kunnen we dat evengoed op de website zetten, zodat iedereen dat kan zien. Het is geen geheim document. Dat is een beleidsvoorbereidend document, zoals dat heet.

Als we die kwaliteit willen hebben, collega's, zullen we sowieso altijd moeten blijven investeren. Persoonlijk gaat mijn voorkeur absoluut uit naar het verder uitrollen van dat werknemersstatuut. Ik heb dat hier al een aantal keren gezegd. Maar dat is ook voor verdere besprekingen en daar hangt een stevig prijskaartje aan. Collega Dalle heeft dat gezegd, en ik betwist dat ook niet.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het zou inderdaad heel goed zijn als we dat verslag zouden hebben, om te zien wat daaruit is gekomen. Dan moeten we ook de discussie ten gronde hier eens vormgeven. We hebben de onthaalouders ook echt wel nodig. We zien dat het aantal gestaag afneemt. Daar zijn ook redenen voor, maar we kunnen het ons niet permitteren dat er alsmaar meer stoppen, want we zien nu al dat we eigenlijk een tekort aan plaatsen hebben. We hebben iedereen in de sector absoluut nodig.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de pilootprojecten woonbegeleiding en hun rol in het voorkomen van samenlevingsproblemen – 1864 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Kort ter inleiding, dit is een thema waarover wij als lokaal bestuurder vaak worden aangesproken, namelijk de leefbaarheid binnen sociale woonwijken, vooral dan woonwijken waar je een mix van sociale en private woningen hebt. Ik moet er ook wel aan toevoegen dat ik heb voortgebouwd op antwoorden op eerdere schriftelijke vragen over dit thema. Minister, ik vond dit echter belangrijk genoeg om u daar verder over te bevragen. Ik kom daar ook dagelijks mee in aanraking.

Woonbegeleiding stelt sociale huurders niet alleen in staat om duurzaam en zelfstandig te wonen, maar speelt ook een belangrijke rol in het voorkomen van bepaalde samenlevingsproblemen en uithuiszettingen. In dat kader worden sinds maart 2018 zes pilootprojecten gefinancierd door de Vlaamse overheid. De pilootprojecten, die elk ruim 200.000 euro per jaar ontvingen, gemiddeld dertig tot vijftig cliënten per jaar begeleiden en tot 31 december 2022 liepen, focussen zich op het aanbieden van aanklappende zorg aan zorgmijdende personen met psychische problemen die sociaal huren. Het concrete doel van de pilootprojecten is de realisatie van een nauwere samenwerking met de sociale huisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren om zorgmijdende personen met ernstige psychische problemen vroegtijdig te identificeren en via aanklappende en 'outreaching' zorg toe te leiden naar gepaste zorg, om zo een uithuiszetting te voorkomen.

In een antwoord op een eerdere schriftelijke vraag na het aflopen van de projectperiode stelde u dat u samen met de administratie zou bekijken hoe we in Vlaanderen naar een structurele visie over aanklappende zorg kunnen evolueren, die de projectmatige werking van de projecten overstijgt.

Ik heb daar enkele vragen over.

Kunt u de belangrijkste conclusies en knelpunten die wat uw bevoegdheden betreft uit de evaluatie voortvloeiden wat nader toelichten? Welke zijn volgens u interessant om een Vlaanderenbreed beleidsantwoord op te formuleren?

Hoe staat het met de uitrol van de structurele visie op aanklappende zorg die werd aangekondigd? Er wordt terecht ingezet op een outreachende manier van werken, waarbij de zorgmijdende cliënt centraal staat. Toch is het vaak zo, en dat blijkt ook uit de praktijkervaring, dat de cliënt die met multiproblematieken worstelt, vaak

ook voor de nodige samenlevingsproblemen zorgt, die door burens als enorm hinderlijk worden ervaren. Op welke manier zet de woonbegeleiding vandaag in op dat specifieke probleem?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, de belangrijkste conclusies en knelpunten die voortvloeien uit de wetenschappelijke evaluatie, zijn de volgende. Ten eerste, de teams werken volgens de methodiek van de bemoeizorg. Dat is aanklampende zorg. Die methodiek leent zich om personen met een zeer complexe problematiek toe te leiden naar de meest aangewezen hulpverlening. Het gaat om personen met ernstige psychische problemen en problemen op diverse levensgebieden die de weg naar de reguliere zorg niet vinden, die hierin zijn vastgelopen, geen vertrouwen hebben in hulpverlening of zijn afgewezen door instanties. Aangezien bemoeizorg nog een relatief nieuwe benadering is binnen de geestelijke gezondheidszorg bouwt men binnen deze projecten aan innovatieve werkwijzen en vaardigheden van hulpverleners.

Ten tweede, de aanklampende teams werken vanuit multidisciplinaire teams intersectoraal samen om te voorzien in een intensief en gediversifieerd aanbod over de sectorgrenzen heen. Intersectorale partners worden waar nodig ingeschakeld om de zorg voor een cliënt mee op te nemen, en er wordt intensief met elkaar samengewerkt. De voornaamste intersectorale zorgpartners binnen de projecten zijn de sociale woonpartners die nood hebben aan bemoeizorg en bereid zijn om mee hun schouders te zetten onder de uitwerking van een aanklampend zorgaanbod en de preventieve woonbegeleiding van het centrum algemeen welzijnswerk (CAW). Deze intensieve intersectorale samenwerking vraagt afstemming over het aanbod, de taken of de rolverdeling, de gemeenschappelijke doelstellingen en de wettelijke samenwerking voor bijvoorbeeld het uitwisselen van cliëntinformatie. Op dat vlak is er al werk geleverd binnen de projecten, maar het blijft een 'work in progress'.

Ten derde, de toeleiding en doorstroming naar voorzieningen die langdurige zorg aanbieden, moet worden gegarandeerd om ervoor te zorgen dat de aanklampende teams hun cliënten vlot kunnen laten doorstromen naar een gepaste voorziening. Het aanpakken van de wachttijden in de geestelijke gezondheidszorg, de verslavingszorg, de gezinszorg, de zorg voor personen met een handicap en het CAW is daarom noodzakelijk.

Dan was er uw tweede vraag, over de structurele visie. Er moeten nog een aantal vragen worden beantwoord opdat we die visie zouden kunnen vormgeven en een plaats kunnen geven in het volledige Vlaamse landschap. Zo moet er binnen de huidige projecten worden bekeken welke inhoudelijke elementen een echte meerwaarde vormen om de actuele noden van zorgmijdende mensen met psychische problemen te beantwoorden. Verder is het noodzakelijk om de hiaten in de begeleiding die er momenteel nog bestaan voor die doelgroep, goed in kaart te brengen zodat de beschikbare financiële middelen zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet. We zien bijvoorbeeld dat er momenteel ook andere actoren werken volgens het principe van aanklampende zorg. Er moet dus worden uitgeklaard hoe de huidige partners zich in de toekomst ten opzichte van elkaar kunnen verhouden, dit in afstemming met de federale overheid, die op dit vlak eveneens initiatieven neemt en partners aanstuurt. Er zijn al gesprekken opgestart met een aantal individuele partners om de noden en hiaten in kaart te brengen. Wegens andere prioriteiten binnen het agentschap zijn de gemeenschappelijke gesprekken met de partners nog niet opgestart, maar die worden op korte termijn gepland.

Uw derde vraag. Uit de wetenschappelijke evaluatie komt naar voren dat de meeste pilootprojecten inzetten op buurtinclusie om te anticiperen op mogelijke samenlevingsproblemen in buurten of wijken. Buurtinclusie betekent enerzijds dat de

hulpverleners hun cliënten zoveel als mogelijk trachten te stimuleren en motiveren om deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten. Dit gaat van het deelnemen aan buurtactiviteiten tot het bezoeken van lokale initiatieven zoals een ontmoetingscentrum, een buurtrestaurant of een buurthuis. Participatie aan het maatschappelijk leven en het uitbouwen van het sociale netwerk staan hier centraal. Anderzijds wordt er binnen de buurtinclusie ook actief ingezet op het bemiddelingsaspect. Hierbij staat het bemiddelen bij dreigende conflicten in de buurt of bij dreigende burenruzies centraal.

Eén project geeft aan te werken volgens de methodiek van het kwartiermaken – allemaal nieuwe woorden. We zetten als Vlaamse overheid ook via subsidies van het Vlaamse relanceplan in op het verder uitbouwen van die methodiek. Maar wat is dat nu, die methodiek? Het doel daarvan is het streven naar de succesvolle integratie in de samenleving van mensen die op basis van kwetsbaarheid of een beperking met mechanismen van uitsluiting kampen. Het in overleg gaan met buurten en wijken is een belangrijke opdracht voor de kwartiermaker, waarbij een belangrijke bijdrage geleverd wordt aan de leefbaarheid van buurten en wijken.

Tot hier een stand van zaken, maar er beweegt dus heel wat op het terrein.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank voor de antwoorden, minister.

Wat betreft uw specifieke insteek over samenlevingsproblemen, wil ik toch nog eens pleiten voor een afzonderlijk luik binnen die structurele visie op aanklappende zorg binnen de sociale woonbegeleiding, dat ook rekening houdt met de niet-familiale context. Ik denk dat dat goed is voor het draagvlak bij de burens. We merken vaak dat zelfs gewoon kennis ter zake of kennis van die grieven, zoals ze dat zeggen, en duidelijke afspraken maken, heel wat soelaas kan bieden.

Nog een ander puntje waar we, denk ik, ook niet te licht overheen moeten gaan en dat we niet zomaar onder de mat mogen vegen, zijn die wachtlijsten binnen de geestelijke gezondheidszorg (ggz), de verslavingszorg, de zorg voor personen met een handicap, de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) enzovoort. Het is een punt dat in conclusies ook heel duidelijk naar voren wordt geschoven. Mijn vraag hierbij is niet zozeer hoelang de gemiddelde wachttijd ongeveer bedraagt voor deze specifieke vorm van hulpverlening, namelijk de woonbegeleiding van de meest kwetsbare profielen, maar eerder hoe groot de groep van wachtenden ongeveer is. Want als we die cijfers van 2020 en 2021 bekijken, zien we telkens dat er over heel Vlaanderen binnen de zes projecten een driehonderdtal mensen op jaarbasis begeleid zijn geweest. Maar hebben wij ook zicht op hoeveel er zich ook effectief hebben aangemeld om geholpen te worden? Ik ga ervan uit dat u die cijfers nu niet kunt geven, maar hebben we daar zicht op, zijn die cijfers beschikbaar?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, uw collega, minister Diependaele, stelt in zijn beleidsnota dat hij bijzondere aandacht wilde schenken aan het ontwikkelen van een permanente beleidsdialoog tussen wonen en welzijn. Hij gaf in de commissie Wonen ook meermaals aan dat hij samen met u, als collega van Welzijn, een visienota Wonen-Welzijn zou ontwikkelen. In zijn beleidsnota was deze visienota voorzien voor 2020, maar die is tot op heden nog niet verschenen. Nochtans hebben beide beleidsdomeinen verschillende raakvlakken: niet enkel wat vandaag aangehaald wordt, maar ook zorgwonen, assistentiewoningen, sociale woningen, dak- en thuislozen. Dat is een deeltje van de opsomming. Een visienota die deze raakvlakken omvat, zou zeker wenselijk zijn. In de nu behandelde problematiek van de collega zou dit zeker ook een meerwaarde betekenen.

Minister Diependaele heeft intussen de beruchte zwarte lijst ingevoerd, waarbij sociale huurders die uitgezet worden voor overlast of vandalisme zich gedurende drie jaar niet opnieuw kunnen inschrijven voor een sociale woning. Als hier dan zorgmijdende huurders tussen zouden zitten, die zich door onvoldoende of geen woonbegeleiding in deze situatie bevinden, zou dat natuurlijk wel een heel zure pil zijn om te slikken.

Mijn bijkomende vraag aan u is: hoe verloopt de permanente beleidsdialoog – als die er al is –, en mogen we die visienota nog deze legislatuur verwachten of kunt u een tijpje van de sluier oplichten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ja, dank u wel.

Collega Verheyen, wij hebben geen zicht op de cijfers, maar ik ben wel bereid om die op te vragen. We kunnen eens kijken of we die ergens kunnen krijgen.

Collega De Reuse, ik heb, denk ik, voldoende motivatie gegeven om te zeggen dat het mijn bedoeling is om daar nog mee te kunnen komen. We zijn wel nog afhankelijk van een aantal zaken. Zoals ik al zei, zijn dit onvoldragen antwoorden op de vragen, maar we werken daar naarstig aan door.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de oproep van de Vlaamse Ouderenraad om de ouderenzorg te hertekenen – 1891 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, u zult wellicht gezien hebben dat de Vlaamse Ouderenraad vorige week de campagne 'Bepaal je eigen verhaal' gelanceerd heeft. Ze doen dit, ik citeer hun persbericht, "omdat de huidige ouderenzorg onvoldoende aansluit bij hoe zestigplussers hun levensverhaal voor ogen hebben". Ze roepen dan ook op om de ouderenzorg te hertekenen en om dit samen te doen, samen met de mensen waar het om gaat.

Eerder maakte de Koning Boudewijnstichting ook de resultaten bekend van hun bevraging over hoe 60-plussers hun toekomst zien. Bij 59 procent van de bevragden is die kijk zeer positief, bij 41 procent zeer negatief. Vooral de aanhoudende stijging, sinds 2017, van dat laatste cijfer stemt tot nadenken.

Steun van de eigen omgeving, financieel rondkomen, goede gezondheidsvooruitzichten, mensen om je heen als gesprekspartners: het zijn stuk voor stuk belangrijke factoren in het welbevinden van 60-plussers in hun attitude tegenover het ouder worden. En, niet echt verrassend, volgens het onderzoek blijven de meeste 60-plussers graag in hun eigen woning en buurt wonen, al beseffen velen dat die woning niet voldoende aangepast is wat energie betreft bijvoorbeeld. Samengevat: maximaal je zelfstandigheid behouden – met diverse vormen van hulp – en het thuisgevoel, vinden de 60-plussers erg belangrijk, ook in woonzorgcentra.

Minister en collega's, volgende week op 30 maart wordt hier in het Vlaams Parlement het boek voorgesteld 'Ongehoord en ongezien'. Meer dan dertig onderzoekers bundelden essentiële inzichten over de vergrijzing. Ik zou zeggen: allen daarheen.

We hadden het hier in de commissie al over het doctoraat van Emma Volckaert van de KU Leuven 'Oud vasthouden'. Zij geeft het advies om goed na te denken over later en verhuis op tijd.

Eerder was er ook al het boek en de documentaire 'Rebels' van Ann Peuteman, waaruit duidelijk blijkt dat de meeste 75-plusser zich ergeren aan de manier waarop hun generatie wordt voorgesteld, behandeld en genegeerd.

Kortom, als samenleving zijn we onvoldoende voorbereid op de nieuwe generatie ouderen, de babyboomers. Het ouderenbeleidsplan dat werd opgemaakt door minister Beke, en dat we met u besproken vorig jaar september, komt niet tegemoet aan de uitdagingen die ons te wachten staan.

Onze voornaamste kritiek op het plan is dat het een oplijsting is van allemaal afzonderlijke en dikwijls al lopende acties, zonder een onderlinge visie of coördinatie. Er is geen oog voor de uitdagingen van de toenemende diversiteit. Het mist de maatschappelijke waardering van ouderen. De focus ligt ook hard op de residentiële zorg. We moeten ons ook afvragen of de keuze om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen niet ingegeven wordt door een gebrek aan een positief alternatief.

Als we gaan kijken naar het soort ouderenvoorzieningen die een vergunning krijgen dan gaat het zo goed als altijd over grote, klassieke voorzieningen. Vernieuwende projecten zoals Abbeyfield Vlaanderen en De Living, en coöperatief wonen, moeten creatief met de regelgeving omgaan om hun projecten te realiseren. Steun vanuit de overheid krijgen ze niet.

De Vlaamse Regering keurde weliswaar 132 projecten Zorgzame Buurten goed. Maar ook hier blijft men steken in projecten en experimenten en is er geen enkele garantie tot verankering. Lokale dienstencentra zijn ondergefinancierd.

Minister, hoe staat u tegenover de campagne van de Vlaamse Ouderenraad, Bepaal je eigen verhaal, en hoe zult u de wensen en verwachtingen van de ouderen in het huidige ouderenbeleidsplan integreren ?

Hoe gaat u ervoor zorgen dat we voldoende voorbereid zijn op de vergrijzingsgolf die op ons afkomt? Hoe gaat u ervoor zorgen dat het aanbod afgestemd wordt op de veranderende vraag?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Martelaer, dat is een heel boek aan vragen, het is een beetje jammer dat het in een vraag om uitleg moet vervat raken.

Het Vlaamse ouderenbeleid zoals ingebed in het decreet van 7 december 2012, stelt participatie van ouderen aan het beleid voorop. Volwaardige participatie is cruciaal om een effectief beleid te kunnen realiseren. We weten dat beleidskeuzes meer effect hebben als er een breed draagvlak voor gevonden wordt.

Ik geloof in de krachten en de competenties van ouderen. Ik wil een kritische kanttekening plaatsen bij het begrip ouderen, omdat het potentieel zo een grote groep is. Ouderen horen zichzelf ook niet graag als ouderen aangesproken. Vandaar dat ik toch beroep doe op onze Vlaamse Ouderenraad. Als adviesorgaan vertegenwoordigt hij de doelgroep op Vlaams niveau voor alle beleidsthema's die voor ouderen van strategisch belang zijn. Ik ga met hen uiteraard in dialoog bij het volledige beleidsproces, van beleidsvoorstel tot beleidsevaluatie. Voor mij is inspraak veel meer dan ad-hocconsultatie, het moet ook mogelijk zijn op initiatief van de ouderen zelf.

Ik kan deze campagne enorm appreciëren. Het geeft me een beeld van wat de verwachtingen en wensen zijn van ouderen naar het toekomstige ouderenbeleid

toe. Ik hoop dan ook dat veel ouderen zullen deelnemen aan deze campagne en hun stem zullen laten horen. Niet alleen de ouderen kunnen hun stem laten horen. Ook organisaties zoals ouderenverenigingen, lokale dienstencentra, kunnen meedoen via denkmomenten. Ook hun visie is zeer waardevol. Al deze ideeën zullen door de Vlaamse Ouderenraad worden verwerkt in een visienota met concrete beleidsvoorstellen. Ze hebben ook al aangekondigd dat die tegen begin 2024 zal worden opgemaakt.

Deze beleidsaanbevelingen zijn een mooie toetssteen voor de evaluatie van het huidige ouderenbeleidsplan en kan ons als overheid meteen handvatten geven voor de opmaak van het nieuwe plan.

Met betrekking tot uw tweede vraag weten we al langer dat onze Vlaamse bevolking vergrijst. Bovendien stellen we vast dat onze babyboomgeneratie nu massaal met pensioen gaat. Ik ben er mij van bewust dat deze nieuwe generatie ouderen andere verwachtingen en wensen heeft met betrekking tot zorg. Er zal meer aandacht moeten komen voor zorg in de thuiscontext. Ik ben zoals u weet ervaringsdeskundige, met in mijn kangoeroewoning ouders en schoonouders op het gelijkvloers, en ik zie elke dag hoe ze genieten van het langer kunnen blijven wonen in die thuiscontext.

Ook op residentieel niveau zal deze generatie ouderen andere wensen en noden hebben, bijvoorbeeld op het vlak van inspraak, autonomie, mediagebruik en activiteiten in de voorzieningen. Ik vind dat men daar op inzet. Ik heb al een aantal voorzieningen bezocht, en ik zie dat de participatie van bewoners toch wel een heel pak anders is dan tien jaar geleden. Ook het inzetten op eten wat je graag wilt eten, dus geen eenheidsworst, of geen worst voor iedereen. Daar beweegt echt enorm veel.

Zo is het thema wonen als speerpunt opgenomen in het Vlaamse ouderenbeleidsplan 2020-2025. Ik ben er megafan van omdat ik weet dat het de uitdrukkelijke wens is van veel mensen om zolang mogelijk in de eigen woning of woonomgeving te blijven wonen. Er zijn ook reeds verschillende regelgevende instrumenten.

Ik vind trouwens dat er aandacht moet zijn voor de toegankelijkheid bij het bouwen van nieuwe flatgebouwen, het is een uitsprongetje dat ik maak. U moet eens tellen hoeveel er rolstoeltoegankelijk zijn of aangepast aan de noden van ouderen. Ik vind het een groot probleem en ik vind dat we daar meer aandacht moeten voor hebben. Er is wel de aanpassingspremie die voorziet om de eigen woning voor ouderen veiliger en toegankelijker te maken. Inzetten op bewustwording en stimuleren om op jongere leeftijd aandacht te hebben voor de toegankelijkheid is van belang.

De diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen geven advies over woningaanpassingen en zorgtechnologie, advies over, en begeleiding bij, het gebruik van hulpmiddelen en praktische tips bij de uitvoering van je dagelijkse handelingen om ervoor te zorgen dat je langer in je vertrouwde omgeving kunt blijven wonen. De diensten voor gezinszorg zorgen door middel van een karweidienst voor hulp bij aanpassingen aan je woning in het geval van verminderde mobiliteit, functieverlies of valpreventie. Tevens voorzien ze in hulp en ondersteuning zodat je langer thuis kunt blijven wonen.

Met de verdere ontwikkeling van nieuwe woonvormen en inclusieve woonperspectieven – cohousing, gemeenschappelijk wonen, kleinschalige woonvormen, kangoeroewoningen en dergelijke meer – tracht het woonbeleid randvoorwaarden te creëren om het aanbod aan nieuwe woonvormen te verhogen en te faciliteren.

We hebben ook het decreet Zorgwonen en extra mogelijkheden gecreëerd om zorg in de omgeving te kunnen aanbieden. Het Woonzorgdecreet besteedt ook aandacht

aan kleinschalige woonvormen. Er zijn ook groepen van assistentiewoningen en er is het organiseren van dagopvang enzovoort. Mensen kunnen in verschillende woonvormen gaan samenwonen en zorg voor elkaar opnemen. Daarnaast kan ook thuiszorg in de woningen geregeld worden. Er zijn dus heel veel zaken.

Het ouderenbeleidsplan verwijst ook naar andere belangrijke beleidsthema's waar we momenteel op inzetten zoals participatie en transparante informatiedeling.

In tegenstelling tot u, collega De Martelaer, vind ik dat ons ouderenbeleidsplan wel een duidelijke visie naar meer emancipatie en meer autonomie uitstraalt. Uiteraard zit dat er op heel veel manieren in verweven. Het is net zo dat we geen uniforme aanpak kunnen hebben, iedereen wordt op een andere manier oud, en de bedoeling is om dat zoveel mogelijk te versterken.

Zorgzame Buurten, ik heb het heel moeilijk met kritiek op de Zorgzame Buurten, dat is niet alleen een kindje van mijn voorganger Wouter Beke, het is ook een beetje mijn kindje, daar wordt heel sterk werk geleverd. Met het beleid Zorgzame Buurten zetten we in op drie pijlers: ten eerste participatie van de buurt en sterkere inclusie, ten tweede het verbinden van formele en informele zorg, ontzettend belangrijk, en ten derde de intersectorale samenwerking tussen welzijns- en zorgpartners en partners uit andere domeinen. De verankering van de projecten was van bij de start een aandachtspunt waar ook alle aanvragers al hun strategie dienden te bepalen hoe men dit wilde aanpakken. Dat werd aan iedereen gevraagd.

Tot slot wil ik toch ook benadrukken dat de grote groep ouderen een ongelooflijk groot sociaal kapitaal vormt voor onze samenleving. De rol die ouderen opnemen voor de kleinkinderen, in het verenigingsleven, in sportorganisaties, in armoedeorganisaties, in culturele organisaties en als mantelzorger, is erg betekenisvol. Ik vrees dat we dat te vaak vergeten in het hele vergrijzingsdebat. Met het ouderenbeleid wil ik dit ongelooflijke engagement dat vele actieve ouderen op zich nemen en de maatschappelijke meerwaarde die ze bieden, blijven ondersteunen en aanmoedigen.

Dat was een lang antwoord op een lange vraag, mevrouw De Martelaer. Het is precies een herneming van het ouderenbeleidsplan op korte termijn. Het is een heel relevant thema.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De campagne is nog maar één week gelanceerd en er zijn al meer dan 1408 ideeën gepost op de website: hoe zorg kwaliteitsvol kan zijn, over woonvormen op maat van ouderen en over technologie voor ouderen met een zorgnood en adviezen voor de minister van ouderenzorg. Er staan veel punten op.

Wat me opviel bij het scrollen door die ideeën was dat de aandachtspunten niet alleen betrekking hebben op de zorg maar dat de problemen zich ook voordoen in andere beleidsdomeinen die in andere commissies moeten worden opgenomen. Dat zijn bijvoorbeeld ideeën rond digitalisering, mobiliteit, beweging en wonen. Op 26 oktober is er een slotdag van deze actie. Dan gaan de Vlaamse ouderen met een visie op de toekomst naar voren komen.

Ik heb u heel omstandig horen antwoorden, maar ik heb niet het gevoel dat hier in het parlement echt een elan leeft om in te zetten op een ouderenbeleid. Als ik mobiliteit en ouderen bekijk, hoor je daar niets van; hetzelfde voor ouderen en sport. Minister, ik zou u willen prikkelen om als coördinerend minister binnen het ouderenbeleid uw collega-ministers aan te porren om zeker al die ideeën op de campagnewebsite te lezen en te proberen enige activiteit te ontplooiën. Ik wil u

vragen om toch nog beleidsinitiatieven te nemen. Gaat u nog beleidsinitiatieven nemen om uw ouderenbeleidsplan te actualiseren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Martelaer, ik juich enorm toe dat er zoveel ideeën zijn, maar sommige zijn terug te brengen onder initiatieven die wij nemen. We willen net een transversaal beleid voeren. Alle beleidsdomeinen zijn daar inderdaad bij betrokken. Ik zal mijn collega's ten zeerste aanbevelen om al die ideeën ter harte te nemen. Het is, zoals de Ouderenraad zelf zegt, de bedoeling dat ze begin 2024 komen met hun beleidsaanbevelingen. Ik zal dat met hen opnemen. Als dat hun schema is, moet ik dat respecteren, maar ik zal hen zeker bij mij roepen om te kijken of er zaken zijn die dringende opvolging vereisen.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik heb verwezen naar de studie van de Koning Boudewijnstichting. Ik heb verwezen naar de film van Ann Peuteman en naar het doctoraat van Emma Volckaert, het boek dat volgende week wordt voorgesteld. We weten dat één op de vijf Vlamingen 65-plusser wordt of is. U weet misschien niet dat er in 2009 in het Vlaams Parlement een ad-hoccommissie was die uitmondde in een maatschappelijke beleidsnota 'Wonen en Zorg in Vlaanderen in 2020 – Visie en aanbevelingen'.

Minister, ik voel mij getroffen door de oproep van de Ouderenraad dat wij als beleidsvoerders niet bij de pakken mogen blijven zitten. Ik zou nog eens willen suggereren om toch ook hier in de commissie een ad-hoccommissie op te richten om na te denken over waar we met Wonen en Zorg willen staan in 2030.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de grote onderbenutting bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap – 1933 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Het laatste monitoringrapport over de uitvoering van de Vlaamse begroting is van februari. Dat geeft altijd al een heel goed zicht op de volledige uitgaven die er in 2022 – het jaar ervoor dus – geweest zijn. Er viel me op dat voor het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) een onderbenutting van 128,3 miljoen euro was. In het monitoringrapport zelf is er sprake van 135 miljoen euro als ik me niet vergis, maar er was ook nog een overbenutting van 7 miljoen euro, en zo kom ik op die 128 miljoen euro. Dat is echt specifiek voor de zorgbudgetten volgens het monitoringrapport. Het gaat in totaal over ongeveer 5 procent van het totale budget van het VAPH die dus onderbenut zou zijn gebleven in 2022.

Als je naar de voorbije jaren kijkt, is dat iets wat sinds de invoering van het PVF-systeem (persoonsvolgende financiering) vaker voorkomt. Daar zie je duidelijk veel hogere onderbenuttings dan in het vroegere systeem. Maar vorig jaar was het wel heel groot, groter ook dan de voorbije jaren. Dat voelt heel vreemd aan, zeker omdat we met z'n allen weten dat de noden zeer hoog zijn, dat er nog altijd veel mensen op de wachtlijst staan, zeker in de prioriteitengroepen 2 en 3 zijn er heel

veel noden. 128 miljoen euro is dan een heel groot bedrag, en het is dan vreemd, of komt in ieder geval vreemd over, dat dat niet benut is.

Vorige week dinsdag is het in de commissie Financiën blijkbaar ook al kort aan bod gekomen, waarbij minister Diependaele een algemene toelichting heeft gegeven en heeft gezegd dat hij voor de specifieke zaken, waaronder het VAPH, doorverwijst naar de commissies – dus bij dezen.

Wat is de oorzaak van die onderbenutting voor 2022? Waarom is die zoveel hoger dan de verwachte onderbenutting? Heeft dat een structurele oorzaak en zo ja, hoe zult u bijsturen zodat die middelen voor de zorg voor personen met een handicap wel zouden worden ingezet?

Zijn er mogelijkheden om de gerealiseerde onderbenutting te gebruiken om bijvoorbeeld de wachtlijsten verder weg te werken, of om de groep die zich verzet tegen dat experiment met de deelbudgetten toch hun volledig persoonsvolgend budget (PVB) toe te kennen? Met andere woorden, is dat geld volledig verdwenen of kan dat toch nog worden ingezet in 2023?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega, voor de vraag.

Het klopt absoluut dat er in 2022 een grote onderbenutting vastgesteld wordt. Om het bedrag van die 128 miljoen euro misschien op te splitsen is 72 miljoen euro terug te brengen naar de persoonsvolgende financiering, de multifunctionele centra (MFC's) en de rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH). De andere zaken zijn eerder technisch, maar 72 miljoen euro gaat daar echt heel direct naartoe. Het totaalbedrag kent u. Daar zijn diverse redenen voor. Dat geld is op dit ogenblik zeker niet verloren, maar er zijn een aantal zaken waarmee men rekening moet houden.

Ten eerste is er een eenmalig effect vanwege het gespreid ter beschikking stellen van de persoonlijke assistentiebudgetten (PAB'en) en PVB'en. De toekenningen worden in het eerste jaar toegekend à rato van het aantal lopende dagen in dat jaar. Dat betekent dat je in het volgende jaar natuurlijk veel meer nodig hebt. In het jaar dat je het toekent, ken je minder toe, maar je kunt niet zomaar zeggen dat je je daartoe beperkt, want het volgende jaar moet je voor een heel jaar toekomen.

Er is een tweede eenmalig effect, namelijk het tijdsverloop bij nieuwe budgethouders om de besteding van hun PAB en PVB op te starten. Dat zijn dus ook vormen van eenmalige onderbenutting, en dat is rechtstreeks het gevolg van het ter beschikking stellen van bijkomende budgetten. Het uitbreidingsbeleid zorgt er dus voor dat je in het eerste jaar geen overschot hebt, omdat je het ten eerste in de loop van het jaar toekent, en ten tweede omdat mensen, als het wordt opgestart, nog zoeken hoe ze dat precies moeten besteden.

Dan kom ik bij de derde reden, dat is het groeiende belang van cashbesteding, en ook die cashbesteding heeft een effect op de onderbenutting. Waarom? Ten eerste zien we dat cashbesteders een grotere onderbenutting kennen dan voucherbesteders. We zien ook dat cashbesteding een beetje goedkoper is dan voucherbesteding. We zien ook dat het een tijdje duurt vooraleer mensen keuzes maken. Ze hebben dus ook een beetje tijd om die budgetten in te zetten. Als je het niet gebruikt ... Je krijgt natuurlijk alleen wat je nodig hebt.

Dan kom je bij de voucherbesteding. Er is een probleempje doordat de beschikbare personeelspunten van een PVB niet altijd optimaal aangewend worden. Er is de beperking van de omzetting van de niet-aangewende personeelspunten in werkmiddelen. Dat heeft tot gevolg dat doordat zorgaanbieders moeilijkheden

ondervinden om personeel te vinden, je een stukje middelen hebt dat niet omgezet kan worden naar werkingsmiddelen. Ook dat leidt tot een overschotje. Enfin, ik geef u alle redenen mee die we hebben.

En dan zijn er nog twee zaken.

Voor bepaalde specifieke doelgroepen zijn er ondersteuningskaders voorzien, waar niet altijd een volledige bezetting is. Het gaat bijvoorbeeld om de ondersteuning aan geïnterneerden, personen in de gevangenis, personen met een niet-aangeboren hersenletsel. Ook hier is er geen volledige invulling van de voorziene budgetten. En dan zien we ook dat de uitstroom uit een PVB iets hoger is dan we initieel geraamd hadden. Een van de grote oorzaken is dat als je een grote groei hebt in het budget, je het eerste jaar een groot overschot hebt. Dat stellen we nu dus vast.

Vandaar is die onderbenutting in 2022 dus hoger dan we verwacht hadden. Collega Anaf, die monitoring is dus ook voor mij superbelangrijk om dat in te schatten. Dan is het zaak om te kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat dat geld niet weg is, dat het toch gebruikt wordt. Want ik herken absoluut dat we massief en maximaal elke euro die we hebben, moeten kunnen inzetten.

Het gehanteerde principe in het verleden was dus dat alle verplichtingen uit nieuwe terbeschikkingstellingen te allen tijde ook op kruissnelheid betaald moesten kunnen worden. Dat betekent in concreto dat, wanneer je halverwege het jaar geld toekent, het principe was dat je een reserve moest houden zodat je volgend jaar zeker alles kunt betalen. Dat was dus het principe. In de praktijk stellen we vast dat die voorzichtigheid de balans heeft doen omslaan, waardoor de laatste jaren – als je me vrij laat om mijn mening te zeggen – er te grote overschotten zijn geboekt. Dat is puur uit voorzichtigheid, ik werp naar niemand stenen. Dat is een lijn die men aangehouden heeft uit voorzichtigheid.

Ten tweede heb ik, om die onderbenutting weg te werken, aan het VAPH gevraagd om een aantal voorstellen uit te werken, omdat ik die middelen absoluut nog wil activeren. Eerst en vooral hebben we aan het VAPH, aan de stakeholders gevraagd om de procedure noodsituatie onder de loep te nemen om – zoals ik een tijdje geleden ook gezegd heb – de richtlijnen van de criteria noodprocedure te gaan versoepelen. Waarom is dat iets wat we kunnen doen? Omdat dat mensen zijn die vaak worden geweigerd, maar uiteindelijk toch in prioriteitengroep 1 komen. Ze moeten te lang wachten, dus zouden we die wat soepeler willen maken. Je moet er geen besluit voor nemen, het is gewoon een interpretatie die je moet geven aan de definities.

Het zo snel mogelijk toekennen van de budgetten aan prioriteitengroep 1 doen we al. Op korte termijn ging het om 200 miljoen euro. Maar ik ben toch aan het bekijken of hier nog optimalisaties kunnen. Ik krijg daarover heel binnenkort ook informatie. Nu ben je zeker dat je binnen 18 maanden je budget krijgt, je zou dat kunnen versnellen, dan kun je de mensen nog sneller bedienen. De evaluatie van de criteria – ook een heel belangrijke – om in prioriteitengroep 1 terecht te komen, met de doelstelling om voor de meest dringende vragen de zorggarantie te voorzien, kunnen we ook vrij snel doen, om te kijken of we daar ook wat aan kunnen sleutelen. De methodiek van de organisatiegebonden kosten kan worden aangepast. Die wordt nu berekend op basis van de ingezette PVB'en in de voorgaande jaren. Dus daar kun je ook naar kijken.

Dan is er nog één iets wat mij zeer ter harte gaat, en waarin ik zeer graag de switch zou willen maken. Ik wil kijken of we wat extra actie kunnen ondernemen in het beleid voor minderjarigen, ook in afstemming met de ruimere acties die we willen nemen in het kader van de jeugdhulp. Daar zou je dus een stuk budget kunnen inzetten. Er zijn in de jeugdzorg, dat weten jullie, heel wat jongeren met

een handicap die in de problemen zitten. Ik zou met de niet-aangewende middelen perfect een duw kunnen geven om voor die doelgroep efficiënter te kunnen werken. Voor die noodprocedure eigenlijk niet, maar voor al die andere zaken moet ik sowieso naar de regering om een herverdeling te kunnen doen, maar ik ga er wel vanuit dat men mij de steun zal geven om dat zo snel mogelijk te implementeren, want niemand in onze regering wil natuurlijk dat middelen onbenut blijven. Ik ga nooit een volledige een-op-een kunnen bereiken, omdat ik vrees dat we er toch een beetje voor moeten zorgen dat we het geld ook moeten hebben in het volgende jaar.

Dan wat betreft de derde vraag. Ik weet niet of ik dat voldoende had uitgelegd, dat de besteding van het budget in dat opstartjaar niet onmiddellijk gebeurt. Dus als je een budget krijgt, heb je vier maanden tijd om ondersteuning op te starten. Dus er zijn ook mensen die echt de kat uit de boom kijken om te zien wanneer we ermee gaan starten. Dus ja, dat betekent dat er minder budget gebruikt wordt.

Dan wat betreft uw derde vraag, collega Anaf, enfin, ik ben er eigenlijk al over bezig. Zijn er mogelijkheden? Ja, het is absoluut mijn bedoeling om het te doen, maar ik kan gerealiseerde overschotten in een bepaald jaar niet bijkomend inzetten in een ander jaar, dat is in strijd met de eenjarigheid van de begroting. Maar ik kan wel op basis van de cijfers die ik heb maatregelen nemen om nu in te grijpen, omdat ik natuurlijk wil vermijden dat we nog eens zo'n situatie meemaken.

Vanaf 2023, dus vanaf dit jaar, wordt het vastleggingskrediet in de begroting van het VAPH verhoogd, en dat is een goede zaak. Die verhoging zal worden aangewend om bijkomende terbeschikkingstellingen persoonsvolgend budgetten te geven aan mensen in prioriteitengroep 1. Ik sluit niet uit dat we iets kunnen doen in prioriteitengroep 2, collega Anaf, maar het begeleidend onderzoek is nu bezig.

We zien ook hoe mensen reageren. Ik ga niet meteen ingrijpen in de toekenningen die we doen. Daar wil ik ook wel wat resultaten afwachten. Maar ik heb dus een aantal andere pistes gegeven, collega's, waardoor we onbenutte middelen beter kunnen inzetten. Als u nog goede voorstellen hebt, laat het dan weten. Ik ga sowieso naar de regering met de vraag om maximaal te vermijden dat we overschotten hebben. Je kunt het niet volledig vermijden, maar ik heb een iets minder voorzichtig karakter, dat moet ik wel toegeven,. Ik vind wel dat we hier moeten proberen om de 'full monty' te hebben, maar niemand wil natuurlijk – dat begrijp ik ook wel, zeker de administratie niet – dat ik volgend jaar een situatie creëer waarbij we plots budget tekort hebben om de mensen te geven waar ze recht op hebben, dus ik moet toch een beetje de veiligheidsmarge in het oog houden.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Dank u wel, minister, voor uw zeer uitgebreid antwoord. Ik vond het eigenlijk ook bijzonder interessant. Het verklaart inderdaad het verschil met het vorige systeem voor een groot stuk, waardoor er nu veel meer onderbenutting is.

Het zou wel interessant zijn, als het mogelijk is, om die detailanalyse die daar ongetwijfeld van bestaat eens te krijgen, zodat we gewoon heel goed kunnen zien hoe dat mechanisme werkt, want dat houdt wel steek. Ik zal zeker nog eens uw antwoord moeten herbeluisteren, want het was heel veel, waarvoor dank. Maar het houdt inderdaad steek.

Het is natuurlijk een bijzonder moeilijk evenwicht. Langs de ene kant wil je zoveel mogelijk mensen helpen, en dan lijkt het heel vreemd dat er zoveel geld niet wordt benut, maar tegelijkertijd is het inderdaad ook geen goed beleid als je extra

middelen voorziet die dan het volgende jaar niet meer gefinancierd zijn. Dus ik begrijp de moeilijkheid wel.

Ik zou u ook willen vragen dat als die voorstellen van het VAPH binnenkomen, we daar een debat over kunnen hebben en dat nog voor het debat in de regering wordt gevoerd, we een gedachtewisseling kunnen hebben over hoe we er nu voor kunnen zorgen dat de middelen optimaal gebruikt worden, dat er meer mensen geholpen kunnen worden, zonder dat er een financiële krater voor de volgende jaren wordt geslagen. Want daar wordt, denk ik, niemand beter van. Maar tegelijkertijd zou het bijzonder zonde zijn als we middelen niet besteden, terwijl er zo'n grote noden zijn. Dus graag uw engagement om die detailanalyses te kunnen krijgen, en ook om daar toch eens een gedachtewisseling over te hebben als er voorstellen zijn vanuit het VAPH om dat beter in te vullen.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik vond uw antwoord ongelooflijk interessant en ik wil u eigenlijk ook een voorstel doen van hoe u dat kunt besteden. Ik zal met u even terug scrollen naar het systeem van de actualisaties dat is doorgevoerd eind 2021, waarbij er nieuwe tabellen werden bijgezet zodat mensen in andere categorieën werden ingedeeld. Op pagina 33 van dat besluit staat dat er met de actualisatie 548 miljoen euro, die ze dan anders zouden kunnen uitgeven, zou worden bespaard.

Ik heb in januari een vraag om uitleg gesteld over het gevolg van die actualisaties en ik moet eerlijk bekennen dat ik een beetje van mijn stoel viel toen ik het antwoord kreeg, want daaruit bleek dat er in het volledige jaar 2021, enerzijds 950.000 euro bespaard was op de mensen die nog geen P-waarde en B-waarde hadden, en dat er eigenlijk op de mensen die die waarde wel hadden dat jaar al ruim 3 miljoen euro werd bespaard. Dus dat wil zeggen nog bijna 4 miljoen euro die bijkomend bespaard werd door de actualisaties, terwijl in het besluit staat dat het eigenlijk zoveel meer geld gaat kosten.

Dus mijn vraag of voorstel zou zijn, dat we misschien die actualisaties, die u hebt doorgevoerd, toch eens moeten herzien en terugdraaien. Zeker de mensen die nu in het experiment van prioriteitengroep 2 zitten, hebben ook die actualisaties, dus dat wil zeggen dat ze de helft van het budget krijgen, maar eigenlijk nog een beetje minder, want ze hebben een actualisatie gekregen. Dus ik denk dat het een heel goede maatregel zou zijn om die actualisaties die u hebt beslist in 2021 terug te draaien, dat is mijn voorstel.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dit is een interessante vraag en ook een interessant antwoord. In de commissie Financiën ging het er ook even over. Daar ging het over de onderbenutting op de algemene begroting, waarvan een stuk ook diende voor de extra persoonlijkeassistentiebudgetten (PAB's) en persoonsvolgende budgetten.

Ik steun natuurlijk de minister in haar voornemen om te zien hoe we dat beter kunnen finetunen, maar ook met de voorzichtigheid dat je goed moet berekenen dat je, door de versnelling die haar effect heeft in de komende jaren, niet alle onderbenutting benut, zodat je daar dan een tekort hebt. Het zal dus goed uitgerekend moeten worden door James Van Casteren en co hoe we juist kunnen finetunen dat zoveel mogelijk mensen geholpen worden, maar dat we dan toch niet in de problemen komen.

Ik vond in uw antwoord niet helemaal nieuw, maar toch nieuw dat dit een van de redenen was: het verschil tussen cash en voucher. Dat is ondertussen een beetje

een klassieker in de commissie. Het is ergens logisch dat cash meer voorzichtigheid biedt omdat je daar zelf je keuzes moet maken, terwijl bij een voucher het vaak zo is dat je voucher net volstaat voor het aanbod dat wij geven. Misschien kunnen we in de verdere benutting van de onderbenutting ook zien hoe we de twee systemen verder naar elkaar toe kunnen laten groeien zodat we minder onderbenutting hebben maar ook een goedkoper systeem, wat op zijn beurt weer ruimte geeft om extra budgetten toe te kennen. Maar dat is geen simpele oefening. Misschien kunnen we daar, zoals collega Anaf zegt, verder over in detail gaan bij de bespreking van de jaarcijfers.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ga even door op wat collega Vande Reyde zei – dat is ook een suggestie naar collega Anaf. Ik heb ook een mail gekregen van James Van Casteren, de leidinggevend ambtenaar van het VAPH, dat hij gevraagd is door de commissie om hier een toelichting te geven bij de jaarcijfers. Ik vind dat een goed moment. Doe het alstublieft niet volgende week donderdag, want dan zitten we nog meer in de problemen. Maar het lijkt me nuttig dat hij erbij is. Dan kan er ook in de diepte gegaan worden. Als er een geschreven evaluatiedocument van is ... Nu heb ik gewoon mijn antwoord bij en ik vond het zelf een heel interessante vraag, collega Anaf, dat vind ik niet van alle vragen – ik probeer mijn best te doen voor alle vragen. Maar het heeft mij ook wat bijgeleerd. Ik maak mij altijd druk over niet-gebruikte middelen, maar hier is er wel een objectieve reden natuurlijk. Ik vind dat we dat ook samen moeten kunnen bespreken en vaststellen. De datum moeten jullie maar bekijken, maar als er, naast wat ik gezegd heb, nog een extra schriftelijk document van zou zijn, zal ik vragen dat hij u dat overmaakt. Hij luistert nu mee trouwens, denk ik.

Maar, collega's, als ik wat moet bijsturen, is het van belang dat dat tegen de budgetcontrole gedaan is. Naar aanleiding van de budgetcontrole gaat er hier sowieso nog een debat over zijn. Ik moet niet voor alles bijsturingen doen, maar stel dat ik rond jongeren met een handicap in de jeugdhulp iets wil doen, dan moet ik wel een overdracht van middelen georganiseerd krijgen. Dat moet ik dan vrij snel kunnen realiseren. Ik denk ook dat dat hier op algemeen applaus onthaald zou worden, als je daar eenmalig een stukje budget op zou kunnen inzetten. Dat zijn we nu dus allemaal aan het uitzoeken.

Het voorstel van collega De Martelaer moet ik eens bekijken. Ik heb die beslissing niet genomen, denk ik, dat was nog voor mij, maar er waren redenen voor waarom die actualisatie gebeurd is. Ik ben bereid om alles te bekijken. Ik heb er last mee dat er een aantal mensen zijn die in de herzieningen die moeten gebeuren, niet krijgen wat ze moeten hebben. Een van de zaken is ook dat als iemand bijvoorbeeld plots van zijn partner gaat scheiden omdat hij de zorg niet meer aankan of zoiets en nog een klein netwerkje heeft, het vroeger zo was dat die scheiding geen reden was om uw budget te herbekijken. Ik vind dat eigenlijk niet echt menselijk omdat dat zulke ingrijpende situaties zijn. Daarom hebben we dat al beslist. Dat kunnen we vrij soepel. Je hebt immers een decreet, een uitvoeringsbesluit en dan heb je een interpretatie daarvan. Dus om dat nu altijd vanuit de persoon te bekijken en niet vanuit het hele netwerk, dat zal sowieso al een stukje budget vragen. De andere zaken die ik hier ook gehoord heb, zal ik bekijken. Maar we moeten sowieso altijd een stukje marge houden.

De cashvoucher, collega's, zal aan bod komen wanneer de leidinggevend ambtenaar komt.

Collega Anaf, als u nog suggesties hebt, kunt u ze ook altijd bezorgen. Ik zoek creatieve manieren. Als je een stuk overhebt, zou je ook altijd met een stukje eenmalige middelen kunnen werken om nog dingen te doen. Dat is wat rekbaar.

Dan gebruik je ze één keer voor iets wat je samen afspreekt, en het volgende jaar heb je dan sowieso weer je budget, want het is een recurrent budget dat je dan voor een stukje eenmalig gaat inzetten. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Dank voor het antwoord en het engagement om het samen met de leidend ambtenaar van het VAPH hier in de commissie in alle openheid te bespreken. Ik denk immers dat iedereen wil dat er zoveel mogelijk van die budgetten gebruikt worden om mensen te helpen, en inderdaad zonder dat we daar financiële kraters bij slaan. Ik ben dus heel blij dat we dat samen kunnen bespreken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over personen met een handicap in woonzorgcentra – 1940 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister en collega's, jullie weten dat die problematiek van personen met een handicap die in een woonzorgcentra (wzc's) verblijven, mij nauw aan het hart ligt, want ik heb trouwens ooit een voorstel van resolutie ingediend dat nog niet gefinaliseerd is. Maar ik wilde daarover vandaag toch opnieuw een vraag om uitleg stellen.

Woonzorgcentra kunnen personen met een handicap, die beschikken over een persoonsvolgend budget (PVB) buiten hun gesubsidieerde kader, opvangen. In 2021 maakten 21 budgethouders daar gebruik van. De kosten voor zorg en ondersteuning werden vergoed met het persoonsvolgend budget. Het wzc moet dan wel de factuur opsplitsen in zorg en ondersteuning en woon- en leefkosten. Deze laatste kosten kunnen immers niet met een PVB betaald worden.

Daarnaast mogen woonzorgcentra in 10 procent van de erkende capaciteit bewoners jonger dan 65 jaar opnemen. In december 2022 waren er 1898 bewoners jonger dan 65 jaar in een woonzorgcentrum. Een aantal onder hen zijn erkend als persoon met een handicap en staan op de wachtlijst. De overheid heeft geen zicht op hoeveel dat er zijn. Er is hierover immers geen gegevensuitwisseling tussen het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en het agentschap Zorg en Gezondheid. Ik verwijs opnieuw naar het ontwerp van decreet en dat het misschien toch goed was om daar één domein van te maken. In 2003 deed het Vlaams Fonds hier een onderzoek over en toen ging het over ongeveer 350 bewoners jonger dan 65 jaar met een handicap.

Over deze laatste groep gaat mijn vraag. Heel wat mensen met een handicap jonger dan 65 verblijven in een woonzorgcentrum, vaak noodgedwongen omdat Vlaanderen er niet in slaagt om aan deze mensen de kansen te bieden om met voldoende passende ondersteuning zelfstandig in de maatschappij te wonen. Ze staan op de wachtlijst voor een PVB, vaak in prioriteitengroep 2.

De woonzorgcentra in Vlaanderen hebben twee bronnen van inkomsten: een subsidie vanuit het agentschap Zorg en Gezondheid, en de eigen bijdrage van de personen die er verblijven. De subsidie wordt betaald in een dagforfait. De eigen

bijdrage voor de bewoner is een maandelijkse factuur waarin een deel woon- en leefkosten en een deel zorg- en ondersteuningskosten inbegrepen zitten.

In kader van het experiment in prioriteitengroepen 2, kregen een aantal personen met een handicap die in een woonzorgcentrum wonen, nu de helft van het hun beloofde budget toegewezen. Ik verneem van bijstandsorganisaties dat er problemen zijn om de zorgkosten in een woonzorgcentrum betaald te krijgen met het PVB. Nochtans zou zo de factuur van het woonzorgcentrum verlicht kunnen worden voor de mensen met een (deel)budget die in een wzc verblijven en die in het experiment zijn opgenomen.

Woonzorgcentra zijn niet verplicht om de factuur op te splitsen in woon-en leefkosten enerzijds en zorg- en ondersteuningskosten anderzijds. Nochtans zitten ook in de maandelijkse factuur van de eigen bijdrage van de bewoner een deel zorg- en ondersteuningskosten zoals bijvoorbeeld medische, verpleegkundige, verzorgende, paramedische en kinesitherapeutische activiteiten, maar eventueel ook vervoerskosten of andere specifieke activiteiten.

Minister, ik had graag van u vernomen of een persoon met een handicap een verblijf in een woonzorgcentrum, erkend en gesubsidieerd door het agentschap Zorg en Gezondheid, ouderenzorg kan combineren met het ontvangen van een PVB van het VAPH? Indien dit binnen het PGB-experiment (persoonsgebonden budget) mogelijk is, kan de budgethouder dan zijn PVB deels gebruiken voor het betalen van de factuur van het wzc, en deels voor extra handicapondersteuning die hij nu niet krijgt? Moet het woonzorgcentrum in deze situatie voor de gebruiker een factuur opmaken met opsplitsing van woon- en zorgkosten? Hoe wordt het gedeelte bepaald wat met het PVB kan worden betaald? Wat als het woonzorgcentrum geen opgesplitste factuur kan of wil opmaken? Moet het woonzorgcentrum deze subsidiecombinatie melden aan het agentschap Zorg en Gezondheid? Wat zijn de gevolgen voor het wzc, is dat een lagere dagforfait voor deze gebruiker? Indien een combinatie van subsidies van het agentschap Zorg en Gezondheid en het VAPH niet mogelijk is, moet deze persoon dan verder in het wzc verblijven, buiten de erkenning van het wzc? Wat als dit wzc geen bewoners buiten de erkenning kan of mag opnemen? Welke mogelijkheden heeft deze gebruiker dan, wetende dat hij met de helft van een PVB nergens anders terecht kan? De administratie heeft vandaag geen zicht op het aantal erkende personen met een handicap in woonzorgcentra. Vindt de minister het niet zinvol om dit, op regelmatige basis, in kaart te brengen?

Ik besef dat het heel wat vragen zijn, maar ik hoop toch wel wat informatie te krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De laatste vraag voor vandaag. Wie had gedacht dat we nog aan die laatste vraag zouden geraken vandaag? Collega De Martelaer, u stelde in uw schriftelijke vraag nummer 333 al een aantal van die vragen. Ik bouw dus verder op het antwoord dat ik op die schriftelijke vragen gegeven heb.

Een persoon met een persoonsvolgend budget kan een verblijf in een erkende plaats in een woonzorgcentrum combineren. Als het om een gesubsidieerde plaats in het woonzorgcentrum gaat, kan de kost voor zorg en ondersteuning niet nog eens met het persoonsvolgend budget vergoed worden. De persoon kan het persoonsvolgend budget wel nog gebruiken om bijvoorbeeld vervoer naar familie of vrienden te organiseren, begeleiding bij uitstappen te vergoeden en dergelijke meer. Dezelfde redenering geldt ook voor het proefproject in prioriteitengroep 2.

Het VAPH is bevoegd voor tegemoetkomingen in de kosten voor zorg en ondersteuning en kan bijgevolg ook enkel die kosten ten laste nemen via het persoonsvolgend

budget. Tegemoetkomingen voor woon- en leefkosten behoren niet tot de bevoegdheid van het VAPH, wat ik logisch vind. Daarom moet in de overeenkomst een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de beide kosten. Als dat onderscheid niet aanwezig is, kan het VAPH de overeenkomst niet goedkeuren en kunnen ook geen kosten worden ingediend. Dat is helder. Ik versta het toch.

Uw vraag over het aantal erkende personen en het feit dat we daar geen zicht op hebben, is een interessante vraag. Het VAPH en het agentschap Zorg en Gezondheid hebben al een eerste poging ondernomen om te identificeren welke gegevens uit de databanken van beide agentschappen uitgewisseld of gekoppeld moeten worden om systematisch zicht te krijgen op de budgethouders persoonsvolgend budget die hun budget inzetten buiten de erkende capaciteit van een woonzorgcentrum. Om zo'n dergelijke koppeling of uitwisseling op een juridisch correcte wijze te kunnen maken, is een gegevensuitwisselingsprotocol tussen beide agentschappen vereist. Ik heb ondertussen wel aan de administraties gevraagd om zo'n protocol op te maken. We gaan of beter zijn ermee aan de slag. Dat klinkt iets positiever.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Dank u, minister, voor uw laatste inspanning. Als ik het goed begrijp, kan iemand die in het experiment van prioriteitengroep 2 zit, met de helft van het budget, die al in het woonzorgcentrum woont daar blijven wonen, en een stuk van zijn budget krijgen, als het woonzorgcentrum hem of haar een opgesplitste factuur geeft.

In de praktijk blijkt dat die woonzorgcentra niet geneigd zijn om dat te doen omdat die opsplitsing niet duidelijk is. U hebt het daar verleden week ook over gehad. U zei dat dat een probleem was. We merken in de feiten dat de woonzorgcentra niet bereid zijn om die personen die nu in het experiment willen stappen, een gedeelde factuur te geven. De woonzorgcentra krijgen toch al hun subsidies van de overheid via het dagforfait. Ik heb daar ook al heel wat vragen over gesteld. Er is een begeleidende onderzoekscommissie. Is het ook niet de bedoeling dat die problematieken nu al opgenomen worden en dat u vanuit de overheid toch een beetje sturend gaat werken in dat experiment om die zaken op te lossen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik vind het niet goed dat het niet zou lukken omdat men het niet ziet zitten om meer werk te doen. Ik denk dat het het beste is dat ik dat ga opnemen met de koepels. Ik weet ook niet hoeveel mensen dat doen. Die opsplitsing moet mogelijk zijn. Als je een verstandig beleid voert met je voorziening, moet je dat ook doen en zeker in zo'n situatie lijkt me dat nuttig. Ik denk dat het het beste is dat we dat met de koepels, die in de eerste week na de paasvakantie terugkomen, opnemen en goede instructies aan de voorzieningen geven om zo te vermijden dat mensen daar slachtoffer van worden.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): U weet, minister, dat ik niet echt een grote fan ben van dat experiment. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Akkoord, het is een proefproject. Ik blijf nog altijd met een ethische vraag zitten. Stel dat we diabetespatiënten hebben en we een experiment doen om te kijken of ze met de helft van hun insputingen rond komen ... *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Daar gaat het hier niet over maar ik maak de vergelijking om uit te leggen waar het bij mij over gaat. U gaat er dan sowieso voor zorgen dat die mensen ook met de helft van hun insputingen blijven overleven.

Minister Hilde Crevits: Ik ben het daar fundamenteel mee oneens, echt fundamenteel. Vorige week hebben we een hele namiddag, uren – ik dacht dat het maar een uur ging duren – samengezeten met organisaties die zich bezighouden met innovatieve begeleiding van mensen met een handicap. Dat was mega-interessant. Je moet hen hier echt eens uitnodigen. Dat zijn voorlopers – je hebt volgers en voorlopers. Die waren zeer enthousiast over wat we doen met prioriteitengroep 2 en het proefproject rond de halve budgetten want ze zeggen dat we hen uitdagen om de best mogelijke zaken te doen voor mensen en zo ook te innoveren en te vernieuwen.

Ik vind die vergelijking met die spuit echt niet correct. Met alle sympathie, maar het gaat over zorg. U weet ook hoe de thuisverpleger en die zorg werkt. Dat is niet correct. Het kan zijn dat u er tegen bent. Dat aanvaard ik absoluut. Er zijn hier nog mensen die er tegen zijn, maar je moet wel op een correcte manier vergelijken.

Ik ben er fan van. Kijk, we verschillen daar van mening. Er zijn samen met mij nog organisaties die er fan van zijn.

Ann De Martelaer (Groen): Kan ik besluiten dat ik heel graag fan wil worden als ik ook kan zien dat die innovatieve ondernemers erin slagen om de mensen, die nu al jaren in een woonzorgcentrum wonen en die daar niet passen, met de helft van hun budget op een innovatie manier verder kwaliteit van leven te geven? Dan word ik ook fan, direct.

Minister Hilde Crevits: Maar mensen kunnen kiezen. Ze moeten er niet instappen en we zien dat ze er massaal instappen. *(Opmerkingen)*

We zijn geëindigd in onenigheid.

De voorzitter: Oké, we zijn geëindigd in onenigheid. We gaan kwaad naar huis. *(Opmerkingen)*

De vraag om uitleg is afgehandeld.